Under Dusken

STUDENTAVISA I TRONDHEIM NR.01 109. ÅRGANG 10.01.23 - 31.01.23

EVAKUERING UNDER EKSAMEN FØRTE TIL LESING I JULEFERIEN

Psykologistudenter fortviler over flytting | Vi anmelder maten på SJ nord

Disse artistene bør du høre i 2023

GRATIS

iBok.no

Laget av og for studenter

iBok.no

Kjøp og selg pensum
på iBok.no

12
STUDENTENES FORVENTNINGER TIL 2023:
Vi hører med et knippe studenter om året som har gått og året som kommer

36
«THAT GIRL»-TEST:
Tiktok-trenden «that girl» har tatt av blant mange unge for å bedre en selv. Professor mener derimot dette leder til egoisme og selvopptatthet.

59
ARTISTER Å SE OPP FOR:
Musikkredaksjonen har funnet de beste nye artistene vi har troen på i 2023

22
PORTRETTINTERVJU MED SAMFUNDETLEDER:
Una Onsrud har klare planer for hva hun ønsker for å gjøre for Studentersamfundet dette året.

52
PORTRETTINTERVJU JOSTEIN GAARDER:
Forfatteren bak Sofies Verden forteller om viktigheten av filosofi og hva han ville endret i Kardemommeloven.

LES MER PÅ UNDERDUSKEN.NO

REDAKTØR UNDER DUSKEN
Ingeborg Hågensen
– Tlf: 415 69 756
avisredaktor@studentmediene.no

NESTLEDERE UNDER DUSKEN
Kristoffer Løge Hedman
– Tlf: 482 33 023
avisredaktor@studentmediene.no

Bendik Brodshaug
– Tlf: 468 47 347
nettredaktor@studentmediene.no

ANSVARLIG REDAKTØR STUDENTMEDIENE I TRONDHEIM AS
Trym Håkon Sundby
– Tlf: 905 38 312
ansvarligredaktor@studentmediene.no

REDAKSJONSSJEF
Andreas Jensen
redaksjonssjef@studentmediene.no

DAGLIG LEDER
Amund Fredrik Strømsnes
– Tlf: 415 82 254
dagligleder@studentmediene.no

SALGSSJEF
Rohit Balasubramaniam
salgssjef@studentmediene.no

NYHETSREDAKTØR
nyhetsredaktor@studentmediene.no

DEBATTREDAKTØR
debattredaktor@studentmediene.no

AKTUALITETSREDAKTØR
Ayne Kifle Assefa Aalen
aktualitetsredaktor@studentmediene.no

KULTURREDAKTØR
Helge Isdal
kulturredaktor@studentmediene.no

FOKUSREDAKTØR
Astrid Lie Sætaberget
fokusredaktor@studentmediene.no

MUSIKKREDAKTØR
Even Kaushik
musikkredaktor@studentmediene.no

FOTOREDAKTØR
Øyvind Sivertsen
fotoredaktor@studentmediene.no

GRAFISKSJEF
Julia Høgbrenna Gabrielsen
grafisksjef@studentmediene.no

ILLUSTRASJONSSJEF
Serena Guler
illustrasjonssjef@studentmediene.no

DESK
Andrea Barland (sjef), Amanda Hytten Bjerknes, Benedikt Erikstad Javorovic, Cecilie Bjørnsdotter Raustein, Margret Meek, Marthe Bjerva, Hallstein Røstad

GRAFIKERE
Jesper Hustad
Sondre Gardsteig Kløvfjell
Milly Garde
Jenny Stav

KORREKTUR
Cecilie Bjørnsdotter Raustein (sjef)

FORSIDE
Øyvind Imenes Sivertsen (foto)

Jeg er jo en fyllagutt i bånn.

TIPS OSS!
tips@studentmediene.no

ANNONSERE?
salgssjef@studentmediene.no

Under Dusken er et uavhengig organ for studenter i Trondheim, utgitt av Studentmediene i Trondheim AS. Under Dusken blir distribuert gratis i Trondheim, og kommer ut seks ganger i semesteret. Under Dusken arbeider etter god presseskikk i henhold til Vær Varsom-plakaten. Den som mener seg rammet av urettmessig omtale oppfordres til å kontakte redaksjonen.

Under Dusken blir utgitt av Studentmediene i Trondheim som får økonomisk støtte av Velferdstinget i Trondheim og Studentersamfundet i Trondhjem, som står uten redaksjonelt ansvar.

Miljøtrykksak fra Trykkpartner AS.
Lisensnr. 241823
Sertifikat nr. 1638

TRYKT I NORGE
NO - 123

DYPDYKKNERDYUNDERHOLDNINGMAT
SEXKULTURSATIRE
SAMFUNDETINTERVJUERDRAMASKETCH
REPORTASJESTUDENT
HUMORNYHETER
TÅRERTESTERTRONDHEIMPORTRETT

underdusken.no/video

LEDER

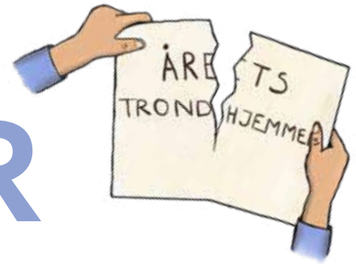

Ingeborg Hågensen
REDAKTØR I UNDER DUSKEN

Ikke vår trondhjemmer

Trond Giske ble kåret til Årets trondhjemmer 2022. Fra et studentperspektiv virker utdelingen latterlig.

Leserne av avisa Nidaros har kåret Trond Giske til Årets trondhjemmer 2022. Ifølge Nidaros har leserne blant annet trukket frem innsatsen hans for vanlige folk. Enkelte sier at de stemte på Giske fordi han har sosialdemokratiske verdier og er grasrotens mann.

At Trond Giske har klart å gjøre Nidaros sosialdemokratisk forum til Norges desidert største lokallag, er imponerende, men det viser ikke til noe konkret Giske har gjort for Trondheim. Som ung kvinne virker det absurd at en person som Trond Giske får denne prisen.

De andre kandidatene var Marte Lønvik Bjørnsrud, Ann Kristin Søruburø Michael, Kent Aune og Kjetil Rekdal. Bjørnsrud har etablert Matsentralen Trøndelag, Aune har viet mye av tiden sin på å sette psykisk helse på dagsorden, Michael startet en turgruppe som har engasjert over tre tusen trondhjemmere og Rekdal har jobbet hardt for Trondheims største fotballag.

Nidaros sin egen beskrivelse av Årets trondhjemmer er en som er et forbilde og har gjort en ekstraordinær innsats for vanlige folk. For studentene er ikke Trond Giske noen av delene. Siden avisen har innstilt på de fem kandidatene, må de også ta en del av skylden. Det er vanskelig å forstå hvorfor Giske passer bedre til beskrivelsene enn andre trondhjemmere.

Vi trenger for eksempel ikke gå langt tilbake i tid for å finne historier om unge studenter som har blitt advart mot Trond Giske når han har vært på fester på Samfundet. Flere unge kvinner sier at de har trukket seg ut av politikken på grunn av oppførselen hans, og mens Arbeiderpartiet klappet for Giskes tale på fylkesårsmøtet i 2020, gikk AUF ut av salen i protest.

Årets trondhjemmer kunne vært en fin måte å vise fram en av de mange hverdagsheltene i byen. Istedenfor valgte altså leserne til Nidaros å gi prisen til Trond Giske, som ikke har bodd i Trondheim på mange år. Når man leser begrunnelsen for de andre kandidatenes nominasjon, er det påfallende at det var Giske som stakk av med prisen.

Prisutdelingen viser at Giske fortsatt har enormt med tillit blant de som følger ham. Men la det være klart: Trond Giske er ikke studentenes trondhjemmer.

ILLUSTRASJON: Lea Lauvland Longva

15 månader med regjeringa til Støre

Hausten 2021 var den nye regjeringa på plass.
Eitt statsbudsjett og meir enn eit år seinare kan ein stille seg spørsmålet:
Korleis har denne regjeringa sin politikk påverka studentane?

AYNE KIFLE ASSEFA AALEN

Journalist i Under Dusken

ILLUSTRASJON: Kirsti Jacobsen

Som mange hugsar, men sikkert vil gløyme, starta 2022 med Zoom-førelesingar samstundes som vi freista å ikkje gå på veggen av både keisemd og einsemd. Den 13. januar kom den etterlengta pressemeldinga frå Støre og kompani: Studentane kan endeleg ha fysisk undervising att.

Hybridundervising, framleis høgst reell smittefare og skyhøge straumprisar gjer at Kunnskapsdepartementet den 4. februar sender ut melding om at det som skulle bli første runde med straumstøtte er tilgjengeleg. Med 1500 kroner meir på konto (om ein betaler eigen straum) kunne studentane hutre seg litt mindre gjennom vinteren som heldigvis gjekk over til vår.

Både heimeeksamen og Sluppen-eksamen stod for tur att, sannsynlegvis etterfulgt av ein sårt trengt sumarjobb. Haustsemesteret byrjar. Parallelt med fadderveka, forelesingar, øvingar og semesteroppgåver spring regjeringa Støre att og fram i stortingsgangane og sveittar for å få på plass statsbudsjettet for 2023. Den 6. oktober vert den gule lefsa endeleg presentert offentleg.

Essensen av studentpolitikken i statsbudsjettet verkar i hovudsak å dreie seg om innsparing. Eit viktig punkt var at regjeringspartia ville prisjustere, ikkje auke, studiestøtta med 2,8 prosent. Dette vil seie at ein får kring 328 kroner meir i månaden. Dette er ikkje akkurat ein imponerande sum frå eit Arbeiderparti som lova ein auke for å gjeve studentane betre levekår.

Etter forhandlingar med SV kunne ein til alt hell høyre statsminister Støre på ein pressekonferanse 29. november erklære at det vert ein auke i studiestøtta på 9022 kroner for studieåret 2023. 6. oktober kjem også pressemeldinga om at utanlandske studentar skal betale for å studere i Noreg. Forslaget er umiddelbart upopulært blant store delar av studentmassen, og det med god grunn.

Prinsippet om at ein i Noreg har og skal tilbyde gratis utdanning, forsvinn ved ei slik innføring. Som fleire har peika på, kjem innføringa til å gjere at ein mister viktige ressursar i både undervising og forsking. Ein vil få ein universitetssektor som har blikket vendt innover, oppteken av sine eigne sparingsbehov, framfor ein som har blikk for internasjonalisering og samarbeid.

Paradoksalt nok kjem pressemedlinga om at regjeringa gjev 13 norske universitet og høgskular 90 millionar kroner til internasjonalt utdanningssamarbeid med partnarar i Brasil, India, Japan, Kina, Sør-Afrika, Sør-Korea, USA og Canada. Desse løyvingane vil styrke Noreg som kunnskapsnasjon, meiner regjeringa.

«Eg er glad for å sjå at prosjekta vi no støttar, legg opp til at fleire studentar kan dra på utveksling til våre prioriterte samarbeidsland», sa forskings- og høgare utdanningsminister Ola Borten Moe i ei pressemelding frå Kunnskapsdepartementet i haust. Det verkar altså som om det er viktigare at norske studentar får reise ut i den store verda og lære, enn atinternasjonale studentar får same moglegheita i Noreg.

Studenter og institutt bekymret for nytt bygg

Underskriftskampanjen mot flytting av Institutt for psykologi til Øya har nå 741 underskrifter.

TEKST: Kristoffer Hedman | ILLUSTRASJON: Serena Guler

NTNU og St Olavs Hospital har slått seg sammen for å bygge et nytt Senter for psykisk helse. Planen for det nye bygget har skapt sterke reaksjoner blant studenter og instituttet, og vært stilt spørsmål ved i Stortinget. Er det nok plass til oss, spør psykologi studentene og instituttet.

Når bygget på Øya ferdigstilles i 2028, vil senteret for psykisk helse bli en ny del av det eksisterende sameiet NTNU og St. Olavs hospital. Prosjektet behandles som adskilt fra campussamlingen på Gløshaugen og senteret vil bli brukt til både undervisning av NTNU og pasientbehandling ved St. Olavs.

Formålet med sameiet står forklart på St. Olavs sin nettside:

«Styrets oppgave er å skape optimale vilkår for kjernevirksomheten ved sykehuset, samt å legge til rette for at klinisk virksomhet, forskning og undervisning kan drives integrert».

Ifølge NTNUs nettsider har Senter for psykisk helse vært under utvikling siden 2015. For øyeblikket er prosjektet i en planleggingsfase med et mål om å starte og å fullføre byggingen i perioden 2024 til 2028.

Studenter er bekymret

Josef Kayri er student ved NTNU og den som har opprettet underskriftskampanjen mot det nye senteret. Han understreker at hans ytringer i saken kun er basert på egne meninger.

Kayri og medstudentene hans sier at de ikke forstår begrunnelsen for prosjektet. De mener blant annet at det er planlagt lite plass for studentene til både sosial og faglig aktivitet.

I tillegg forklarer Kayri at han ikke ser noe åpenbart grunnlag for samarbeidet da

ER DET PLASS?: Josef Kayri mener det er for lite plass til studentene

studentklinikken tar imot mennesker med mildere plager og ikke pasienter.

– Vi er redde for at NTNU planlegger å nedgradere kjerneaktivitetene til instituttet vårt betraktelig, uten å ta til seg tilbakemeldinger på reelt vis.

Kjerneaktivitetene Kayri refererer til er studentklinikken, labber og arbeidsområder. Derfor ville han og flere kartlegge hvor mange studenter, ansatte og eksterne som også er bekymret for det nye senteret. Så langt har kampanjen 741 signaturer.

Kayri oppfatter at det er stor enighet i saken fra psykologistudentenes side.

– Stemningen er en blanding av sjokkert, sint og humoristisk på grunn av situasjonens absurditet.

Slik prosjektet utvikler seg i dag, mener Kayri det er bedre å forkaste prosjektet fullstendig og bli værende på Dragvoll.

– Jeg har mistet troen på at man kan oppnå et annet tilfredsstillende resultat på en realistisk måte.

ØYA I DAG: Dette blir den nye skoleveien. FOTO: Øyvind Imenes Sivertsen

Lagt merke til på Stortinget

Kayri forteller at bekymringene også er tatt opp på Stortinget .

– Leder i Stortingets utdannings- og forskningskomité, Hege Bae Nyholt fra Rødt, har vist at hun deler mange av de samme bekymringene som oss, sier han.

Nyholt er representant for Sør-Trøndelag og skrev til forsknings- og høyere utdanningsminister Ola Borten Moe at hun var bekymret for at manglende plass for studentene i etterkant av campussamlingen vil føre til mer e-læring.

Borten Moe svarte at «Jeg er opptatt av at NTNU, gjennom sitt mottaksprosjekt, skal bidra slik at prosjektutviklingen i størst mulig grad ivaretar universitetets behov. Jeg er også opptatt av å finne gode, funksjonelle løsninger i prosjektet. Selv om det blant annet vil være naturlig å se hen til utviklingen i nye læringsformer, er det på nåværende stadium i prosjektutviklingen for tidlig å si noe detaljert om antall og størrelse på auditorier».

Instituttet er bekymret for plassmangel

Kayri deler også en bekymring vedrørende pasientvern:

– Hvorfor skal NTNU ha studentaktivitet i et psykiatribygg med alvorlig syke som er under behandling av sykehuset? At studenter skal strømme gjennom samme inngang som dem og se at de er under behandling, kan oppleves ubehagelig for pasientene.

Leder Magne Arve Flaten ved Institutt for psykologi deler flere av Kayris bekymringer, men mener samtidig at den tenkte problematikken rundt pasientvern og NTNUs budsjett ikke er et problem.

– Bekymringene knyttet til at studenter og innlagte pasienter møtes i gangene er ikke en problemstilling; St. Olavs har en egen inngang til Akutt, og klinikkene med innlagte pasienter har adgangsbegrensing.

Han forteller videre at pasientsikkerheten i bygget står sentralt, og at dette er noe St. Olavs har arbeidet mye med.

BEKYMRER SEG: Instituttet deler studentenes bekymring. FOTO: NTNU.

– NTNU og St. Olavs hospital benytter ulike innganger og separate deler av bygget. Arealene som derimot er felles for NTNU og St. Olavs, er blant andre vestibylen, åpne fellesarealer, sykkelparkering og kantinen.

Flaten forteller at budsjettet for det nye senteret forholder seg uendret. Det er derimot usikkerhet rundt St. Olavs' bidrag til prosjektet, da denne er lånefinansiert og ethvert lån må avgjøres av sykehusets styre.

– Per nå har St. Olavs valgt å utsette lånesøknaden med ett år, informerer han.

Flaten deler imidlertid Kayris bekymring rundt hvor mye plass instituttet vil få i det nye senteret. Han forteller at NTNUs bruksflate for det nye senteret nå er 9900 kvadratmeter.

– Prosjektstyret, som består av ansatte ved NTNU og St. Olavs, er de som tar avgjørelsene vedrørende bygget.

Han forteller videre at instituttet kommer med innspill på vegne av studentene og ansatte, og at deres jobb er å medvirke så godt de kan ved å argumentere for flere kvadratmeter.

– På den måten får bygget den funksjonaliteten NTNU har behov for.

INGEN PLAN FOR MER AREAL: NTNU vil ikke betale for mer areal på nybygget. FOTO: NTNU.

Flaten forteller at deler av undervisningen vil foregå utenom senteret på andre campuser. Ved tilfeller med større kull og emner med mange studenter vil undervisningen bli lagt til Gløshaugen, der det finnes flere auditorier.

Videre sier han at studentklinikken flyttes til senteret, og at det der vil foregå veiledning av studenter og bli opprettet arbeidsplasser for disse. Det nye senteret har derimot ikke plass til emneundervisning.

– Tomten er stor nok til å inkludere dette; det er bygget vi er bekymret for.

Skjønner hvorfor studentene er bekymret

Prosjektdirektør for campusutviklingen Hanna Maria Jones er kjent med at studentene er bekymret. Hun forteller at det er lagt opp til at undervisningen vil foregå ved det nye senteret, men også på andre campuser.

– Dette er en ny ordning som det er vanskelig å se for seg, så vi skjønner hvorfor studentene og instituttet er bekymret.

Den nye campusutviklingen har som mål å danne nye læringsareal med samhold og tilhold i fokus. Læringsarealer skal i hovedsak kunne brukes av alle og ikke tilhøre de enkelte fagmiljøene. Jones forteller at bygget er i planleggingsfasen.

– Det er dermed ikke avklart om man mister eller nedgraderer labbene og studentklinikken.

Jones forklarer at de økonomiske utfordringene ligger på St. Olavs, og at sykehusets økonomi ikke vil endre NTNUs deleie av bygget eller endre budsjettet.

– NTNU vil eie og betale for én tredjedel av bygget, mens St. Olavs betaler for de gjennværende to tredjedelene, sier hun.

Jones bekrefter at St. Olavs har utsatt sin lånesøknad med ett år. Dette vil utsette ferdigstillingen av bygget til 2029 eller 2030.

– Vi har ingen plan for flere arealer enn det vi har budsjett til, eller som er en del av NTNUs areal nå.

Hun forteller at både NTNU og St. Olavs' hovedplan er å bygge det nye senteret i fellesskap, men at St. Olavs i likhet med resten av helsevesenet har stram økonomi.

– Det er viktig for NTNU å få til en samtidig flytting av alt fra Dragvoll. Man må tenke på hvordan de to prosjektene påvirker hverandre dersom det oppstår komplikasjoner, avslutter Jones. **UD**

Studentenes forventninger til 2023

Med et nytt år sies det at det følger nye muligheter. Under Dusken har samlet et knippe studenter for å høre hvordan de opplevde fjoråret – og hvilke forventninger de har til 2023.

TEKST: Ingrid Ekern

Celine Hamborg
Bachelorstudent i sosialt arbeid

Hvordan var 2022 for deg?
– 2022 har vært et skikkelig innholdsrikt år for meg. Da restriksjonene endelig ble fjernet for siste gang, fikk jeg tatt igjen mye av det tapte under pandemien. Blant annet har jeg vært på ferier med både venner og familie, festivaler og ikke minst mange ball. Våren var mitt siste semester med verv i linjeforeningen, og ettersom tredjeårsstudenter på bachelor i sosialt arbeid har hele femte semesteret sitt i praksis, gikk jeg blindt i møte en ny hverdag etter sommeren. Heldigvis elsket jeg praksisplassen og var i tillegg så heldig å få én av hundene derfra med hjem i flere måneder! Å ha en kollektivhund er definitivt ett av høydepunktene fra året som jeg vil mimre tilbake til i lang tid fremover.

Har du noen nyttårsforsetter?
– For å være ærlig så synes jeg at nyttårsforsetter er litt ubrukelige, fordi jeg som regel glemmer hva målene mine var halvveis inn i januar. Så i år skal jeg egentlig bare fortsette som før og prøve mitt beste på å gi god energi til dem rundt meg!

Hva ser du mest frem til i 2023?
– Hvordan skal jeg velge? I år skal jeg endelig reise til Åre, som jeg har gledet meg til siden jeg flyttet til Trondheim i 2020! Etter at bacheloren er levert, skal jeg også på interrail med mine beste venninner fra studiet, som jeg gleder meg masse til. Etter sommeren starter et nytt kapittel, da jeg mest sannsynlig skal flytte til Bergen for å ta master. Der bor også mange av vennene mine hjemmefra, så selv om det blir trist å forlate Trondheim, gleder jeg meg skikkelig til å få dem tilbake i hverdagen. Samtidig er jeg ikke hundre prosent sikker på denne planen enda, så jeg er veldig spent på hva året vil bringe.

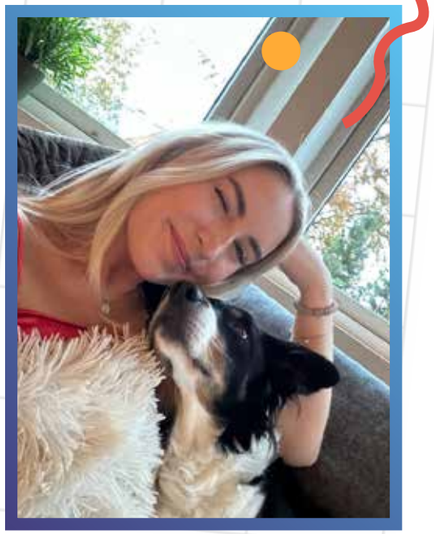

KOLLEKTIVHUND: Tir fikk bo sammen med Celine og kollektivet i flere måneder.
FOTO: Privat

Morten Eidsvaag Althe
Leder av Studenttinget

Hvordan var 2022 for deg?
– 2022 har vært et utrolig lærerikt år med innlevering av bachelor, fartstid i studentdemokratiet som fakultetstillitsvalgt og en helt vanvittig, unik mulighet til å gå inn i det nye året som leder av Studenttinget ved NTNU. Året som har gått, har vært preget av både oppturer og nedturer, men mitt beste minne fra 2022 er oppstartsseminaret med studentrådene HF og SU på Oppdal den samme helgen som Norge gjenåpnet. Meteren ble opphevet og vi kunne endelig oppsøke millimeteren og de gode opplevelsene!

Har du noen nyttårsforsetter?
– Nyttårsforsetter? Absolutt! Kaste mer, drikke mer, bruke mer penger, ringe mindre hjem, flere turer på Bar circus, betale mer leie, bruke mer tid på sosiale medier, bruke penger på Tinder, ta mer taxi, anlegge hockeysveis, røyke mer sigaretter, snuse mer, spise mer usunt, bli stamkunde hos Vertshuset Gamle Møllenberg, se gullrekken hver fredag, høre mer på Postblueskollektivet, få egen spalte i Spitposten, fortsette å drite i kjærestegarantien, bestille mer Foodora når det regner, bli flinkere på hersketeknikker, mer vulgær, mer usaklig, mer polariserende – eller kanskje overbevise alle andre om at nyttårsforsetter er noe forbanna tull.

Hva ser du mest frem til i 2023?
– Det er to ting jeg virkelig ser frem til i 2023. Det første er å ta fatt på heltidsvervet som leder av Studenttinget. Sammen med Studenttinget, mine nye flotte arbeidskollegaer og resten av studentdemokratiet skal vi sørge for at studentenes perspektiv, meninger og røster skal runge ut i alle korridorer og kontorer ved vårt flotte universitet. Dessverre kan det oppstå situasjoner hvor vi må minne de ansatte på at kuen en gang har vært kalv, men da skal vi fortelle dem hvordan det faktisk er å være student nå – det er tross alt kun vi studenter som vet hvordan det er å være student i 2023. Det andre jeg ser frem til, er lange kvelder på Studentersamfundet, litt for mange diskusjoner med noe godt i glasset og ikke minst UKA 2023. Vi snakkes på Lyche!

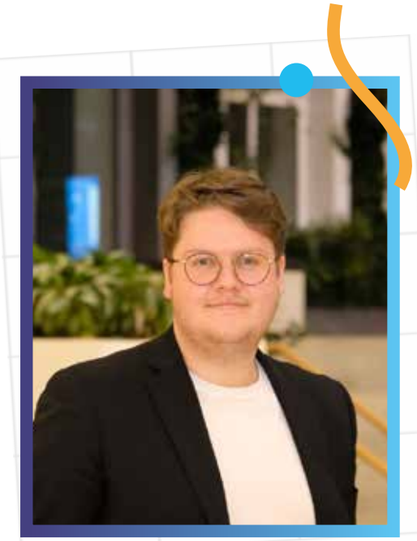

INGEN NYTTÅRSFORSETTER: Morten synes nyttårsforsetter er noe forbanna tull.
FOTO: Fredrik Framhus

Mats Johansen
Bachelorstudent i bevegelsesvitenskap

Hvordan var 2022 for deg?
– Generelt var året veldig variert, egentlig. Periodevis var det veldig morsomt og periodevis mindre gøy. Det bestod av masse deiting, for det meste Tinder. Det var også mye festing og så ALT for mange dager med fylleangst. Mitt beste minne var å være sopp for Ka2 under Neon-festivalen. Da får man være på scenen og se publikum som man egentlig pleier å være en del av. En utfordring dette året var at all deitingen førte til en del overtenking. Karantene i starten av året var også ganske utfordrende. Jeg mistet hodet litt der, gitt.

Har du noen nyttårsforsetter?
– Å være flinkere med tid og å komme tidsnok til ting. Og ha litt mer oversikt over arrangementer og avtaler jeg lager. Jeg kommer altfor ofte altfor sent til ting. Jeg kommer for sent enten på grunn av at jeg tenker at jeg har mye bedre tid enn jeg har, eller så sier jeg ja til å bli med på ting når jeg egentlig har andre planer, men som jeg har glemt. Jeg må finne en måte å skaffe meg en oversikt på, eventuelt gjennom en timeplan eller noe. Og så må jeg jo faktisk bruke den, da. Det er nesten det som er verst. Kjenner jeg meg selv rett, så vil jeg nok ikke komme i mål med dette. Jeg hadde dette nyttårsforsettet i fjor også. Og i året før der. Men i år så skjer det!

VAR SOPP: For Mats var fjorårets høydepunkt å være med Ka2 på scenen.
FOTO: Privat

Hva ser du mest frem til i 2023?
– Generelt ser jeg frem til mange turer til Vassfjellet og forhåpentligvis en bra og innholdsrik sommerferie med mange turer. Jeg ser også frem til å bli ferdig med første bachelor. Så er jeg veldig spent på hva jeg bestemmer meg for å gjøre neste skoleår, for da har jeg egentlig ikke helt peiling på hva jeg skal gjøre. Jeg har en plan om å besøke en fra Chile som bodde i kollektivet vårt for et halvt år siden. Men dette semesteret skal jeg fortsette å studere bevegelsesvitenskap og jobbe i hjemmetjenesten.

Hilda Emilie Lyngås
Leder av linjeforeningen Oda

Hvordan var 2022 for deg?
– 2022 for meg var på mange måter et fantastisk år. Jeg fikk virkelig oppleve hvor heldig jeg er med det nettverket jeg har etablert i Trondheim, og at det er venner som virkelig er der når det trengs. Mitt beste minne fra 2022 tror jeg må være fra mai-juni-perioden. Vi feiret hele sommeren med fester, festivaler og bare moro! Derfor ble det litt tøft å komme tilbake for høstsemesteret, da sommeren hadde vært så fin og mange av vennene ikke lenger var i samme by. Likevel er det viktig å se det en har, og jeg er veldig heldige som fremdeles har mange fine folk i Trondheim og to verv å styre med. Og så avsluttet jeg året på den beste måten, vil jeg si, nemlig med en skikkelig bra juleferie i USA sammen med familien.

Har du noen nyttårsforsetter?
– Jeg har ikke direkte noen nyttårsforsetter. Det handlet litt om at for meg kan man starte på nytt når man vil hvis man ønsker endring. Jeg pleier å skrive ned litt ønsker jeg har for det kommende året, som det alltid er veldig gøy å se på når året er over. Min erfaring er derfor at ting jeg ønsket for året i januar 2022, var uaktuelle i desember 2022 og heller en lettelse at ikke skjedde. Det er jeg så glad for, siden det gjør det så mye mer gøy når man ikke helt vet hva som vil skje, hvem man møter og hva man opplever. Derfor har jeg gått over til en mer *c'est la vie*-holding, og lar bare livet ta meg litt i den retningen som forekommer. Uansett hva som skjer i 2023, så jeg håper jeg det skjer mest positive hendelser samt at det blir et år jeg kan se tilbake på som et godt ett.

C'EST LA VIE: Hilda lar livet ta henne i den retningen som forekommer.
FOTO: Tove Bjørgaas

Hva ser du mest frem til i 2023?
– Jeg grugleder meg over 2023, siden dette er det siste året mitt som student. Noe jeg kjenner jeg er skikkelig klar for, men også veldig lei meg over. Det aller først jeg gleder meg til i 2023, er å være med på å arrangere ISFiT 2023, som kommer til å bli så bra. Jeg ønsker også at linjeforeningen Oda, som jeg startet opp høsten 2022, får en ny leder som løfter den til nye høyder, og at den lever videre etter vår tid som studenter. Mitt mål for 2023 er at det skal bli et nok et fantastisk år, og at alle jeg kjenner og er glad i, også får en fint år – der er jeg veldig klisjé. Kanskje det viktigste er at jeg håper alle på studiet mitt får seg jobb, fordi vi er en helt rå gjeng. Utenom det skal jeg nyte mitt siste år som student og ta innover meg alt som skjer av opplevelser i verdens beste studentby, Trondheim.

Ida Vesteng Mathisen

Leder av Primetime linjeforening

Hvordan var 2022 for deg?
– 2022 var et veldig bra år! Jeg leverte bacheloroppgave i Medievitenskap og jeg begynte på master i medier, kommunikasjon og IT. Jeg gikk inn i mitt andre år som leder av linjeforeningen og har hatt det så gøy! Korona ødela for linjeforeningens Åre-tur i begynnelsen av året og vi fikk generelt en litt trøblete start på 2022. Etter gjenåpningen har vi til gjengjeld fått arrangert masse gøy i linjeforeningen og, hatt en bra fadderuke, og jeg føler at vi har mer engasjement enn noen gang. Det er vanskelig å plukke ut det beste minnet fra 2022, men jentetur til Riga, levering og feiring av bachelorgrad og en bra sommerferie i Nord-Norge er definitivt det jeg vil huske best fra året.

Har du noen nyttårsforsetter?
– Jeg har ikke så mange nyttårsforsetter, men nå som jeg bare har halvannet år igjen av studentlivet, så er det absolutt et mål å nyte det så mye som mulig, sette pris på friheten og alt det sosiale og besøke steder i byen som jeg ennå ikke har besøkt. Jeg har også en liten tanke om å komme meg ut på noen deiter og tror absolutt at dette er nyttårsforsetter jeg skal klare gjennomføre.

Hva ser du mest frem til i 2023?
– I februar er jeg ferdig som leder i Primetime linjeforening, noe som blir både rart og trist siden det har vært det jeg har drevet med i to år. Men jeg har et nytt verv i Kommunikasjonsforeningen student i Trondheim og gleder meg så mye til å ta fatt på det og lære masse nytt. Ellers ser jeg frem til lysere tider med venner i parken og jeg håper vi får til en jentetur i år også. Jeg ser generelt bare frem til et nytt herlig studieår med masse moro. **UD**

HALVANNET ÅR IGJEN: Ida skal nyte den siste tiden på studiet så mye som mulig.
FOTO: Privat

Cristiano Ronaldo – spiss eller vaskehjelp?

Cristiano Ronaldo løy ikke da han erklærte at han absolutt ikke skulle spille i Qatar, Dubai eller USA. Men å signere med Al-Nassar i Saudi-Arabia bare seks uker senere er akkurat like ille.

KRISTOFFER RAMSØY FREDRIKSEN

Journalist i Under Dusken

ILLUSTRASJON: Arkiv/Kristoffer Hedman

Han får 200 millioner pund i lønn for to års arbeid og hans viktigste jobb er ikke en gang å skåre mål. I lang tid har det vært et politisk mål å lokke til seg avdankede og aldrende fotballspillere til Saudi-Arabia, i håp om å få litt god pr.

For de trenger å pynte litt på fasaden. Fra massehenrettelser til drapet og parteringen av journalisten Jamal Khashoggi – det er mye Ronaldo må prøve å skjule med en spurt, sprang og «siuuuu» fremover.

Signeringen skjer bare uker etter ett av de mest kontroversielle fotballmesterskapene noensinne. Å spille fotball i stadioner bygget av slaver i et land som forfølger homofile og benekter kvinner selvbestemmelsesrett daglig er grovt, og i gledesrusen over én av tidenes VM-finaler var det nok en og annen som glemte det.

Sportsvasking som dette foregår overalt for tiden. Det er ikke nytt. Da Nazi-Tyskland arrangerte OL bare noen få år etter at Hitler ble rikskansler, var dette sportsvasking på lik linje med det vi ser i dag. Det blir feil å trekke sammenligningen noe lenger, men formålet er å bruke sporten for å bedre sitt omdømmet.

Så hva kan gjøres? Vel, først og fremst gjelder det å kjempe mot at land som ikke respekterer menneskerettighetene under noen omstendigheter skal få arrangere mesterskap eller turneringer. Vi bør heller ikke vie oppmerksomhet til dem som stiller opp som sportsvaskepersonell.

Ikke la Ronaldo bli frontfiguren for det saudi-arabiske regimet. La ham heller sparke ball ute i periferien av vår oppmerksomhet. «Han hadde jeg helt glemt» er det siste de ønsker at vi skal si.

Det kan funke. Kina har måtte gi opp sin superliga, da det ikke ga nok avkastning. Vi er heldigvis mer opptatte av den forferdelige behandlingen koronasyke fikk eller de horrible uyghur-konsentrasjonsleirene enn hvordan Oscar spiller om dagen. Om det er et navn du har glemt eller ikke er kjent med – bra. Da er vi på rett vei.

Sportsvasking er litt som å gi en golden retriever en parykk og kalle den en løve. Det fungerer kun om vi skuer overflaten. Vi kan ikke la sporten bli regimers vaskeklut. La oss stå opp for menneskeverd og unnlate dem mulighetene til å male et glansbilde om seg selv. Penger betyr mye, men oppmerksomhet betyr mer. I hvert fall om du heter Cristiano Ronaldo.

Et viktig semester for studentenes stemme

Samfundet er et sted for fest og moro, men også et sted der du både kan bli utfordret og være med på å kjempe studentenes sak. Som studenter må vi stå sammen for det vi mener er viktig!

UNA ONSRUD

Leder ved Studentersamfundet i Trondhjem

ILLUSTRASJON: Victoria Stenshagen

Et nytt år og et nytt semester er i gang. For mange av oss betyr dette at vi må sette oss inn i nye emner og komme inn i hverdagen igjen. Men det betyr også at det er mye å glede seg til: nye konserter, å se studievenner igjen etter juleferien og spenningen rundt alt som kan skje det kommende året.

På Samfundet vil det si et semester fylt med temafester, foredrag og debatter. Et nytt semester hvor Det runde røde skal fylles med festglade og engasjerte studenter. Enda flere skal kjenne på det enorme studentfellesskapet vi har i Trondheim, et felleskap der vi både samles til fest og for å snakke sammen, utfordre hverandre, diskutere og jobbe for saker vi synes er viktig.

For Samfundet er ikke bare et sted for å drikke pils og dra på konserter, det er også en medlemsorganisasjon. Det vil si at du som student eier en liten del av Samfundet sammen med resten av Student-Trondheim. Dette semesteret vil det være mange muligheter til å bruke din stemme som én av eierne av Samfundet. For ved å bestå av hele 16 000 medlemmer har vi en reell makt til å vise hva vi studenter mener og til å bidra til endringer i samfunnet.

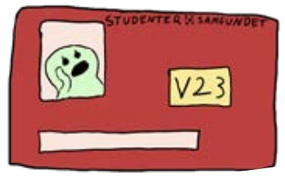

Dette semesteret kommer Samfundet til å ta opp både vanskelige saker, viktige saker, saker som angår oss som studenter og saker som angår oss som en del av et verdenssamfunn. Er du dritt lei av å bo i en altfor dyr leilighet med utleiere som ikke tar ansvar for vedlikehold? Synes du det er provoserende at ATB setter opp busspriser som allerede er alt for dyre for studenter med dårlig råd? Kom på et Samfundsmøte og si din mening.

Dette semesteret skal vi diskutere hvordan vi kan bli enda mer demokratisk så du som medlem får enda større påvirkningskraft. Vi skal også diskutere store og vanskelige temaer som rasisme i Norge og regulering av big data.Vi skal diskutere hvordan det kan ha seg at store nasjoner som Kina har fått så mye makt over resten av verden, hvorfor noen europeiske land går i en høyreekstrem retning og hvilken rolle Norge har i å bekjempe vår tids største utfordring: klimakrisen.

Som medlem har du mulighet til å komme på Samfundsmøte hver lørdag, si hva du mener, få nye perspektiver på interessante temaer og bruke din makt som student og medlem til å påvirke samfunnet rundt oss. Ved å stå sammen som studenter kan vi både utvikle oss selv, dele tanker med hverandre og mobilisere for å skape endring. Studenter har alltid vært de første til å ta opp nye løsninger og komme med nye perspektiver, og det skal vi også gjøre dette semesteret.

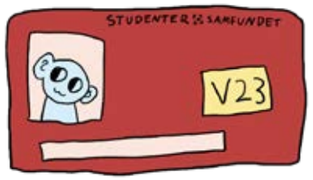

Una Onsrud er tidligere medlem av Studentmediene i Trondheim.

Ola Borten Moe bør se seg selv i speilet

Det er ironisk at ministeren som snakker om å gi sektoren en makeover, trenger den mest selv.

ROAR HØIBY BRAKSTAD

Styremedlem NTNU-styret

ILLUSTRASJON: Viktorija Belogrudovaite

Da Støre i november 2021 presenterte sin regjering, var det flere som reagerte da Ola Borten Moe var mannen som ble valgt til å styre over høyere utdanning. Siden den gang har ministeren blant annet kastet hele styret i Forskningsrådet, oppfordret ungdommer til å søke seg til oljeutdanninger, kuttet stort i byggeprosjekter og innført skolepenger for internasjonale studenter.

Kritikken mot ministeren har ikke latt vente på seg, og når han nå på nyåret ble konfrontert av Khrono med spørsmålet om det var viktig å være likt av sin egen sektor, svarte Borten Moe enkelt: «Noen mener jeg er en form for tillitsvalgt. Det er jeg ikke, jeg er statsråd.»

At ministeren svarer lett arrogant på et slikt spørsmål, er ikke sjokkerende, men likevel provoserende. Det er den samme arrogante holdningen som vi studenter har sett gjennom hele hans periode og det er denne holdningen som har gjort at studentparlamentene ved både UiO og UiB har erklært Borten Moe *persona non grata*. Det kan diskuteres hvor konstruktiv erklæringen var, men likevel ser ikke konstruktivitet ut til å være ministerens sterke side, når han gir et motsvar hvor han kaller studentene pubertale.

Studenter har gjentatte ganger opplevd brudd på tilliten mellom dem og politikerne. Under valgkamper hører vi stadige løfter om økt studiestøtte og større satsning på høyere utdanning, men disse løftene er alltid langt nede på prioriteringslisten og ofte de løftene som blir valgt bort. Dette ble svært tydelig under pandemien, hvor studentene alltid satt igjen som taperne rundt bordet, enten det var restriksjoner eller økonomiske tiltak.

Uansett hvilke politiske holdninger man har til høyere utdanning i Norge, så er det vesentlig at én av landets øverste politikere skaper tillit i det arbeidet han driver på vegne av folket. Stillingen som minister er kanskje ikke et direkte tillitsverv, men Borten Moe må innse at hans rolle er gitt til ham basert på folkets tillit til regjeringspartiene. For en studentmasse som har god grunn til å miste troen på at politikerne prioriterer dem, er noe av det siste man trenger en minister som fremstår uinteressert og arrogant i møte med dem.

I et intervju med Khrono har Borten Moe uttalt at han skal gi en «total makeover» av utdanningssektoren i 2023. Før han kjører på med en makeover av sektoren, foreslår jeg at han kan se seg selv i speilet og gjøre en kraftig overhaling av sine egne holdninger til studentmassen han har fått tilliten til å representere.

Roar Høiby Brakstad er tidligere medlem av Studentmediene i Trondheim.

DEBATT:

DINE MENINGER PÅ TRYKK

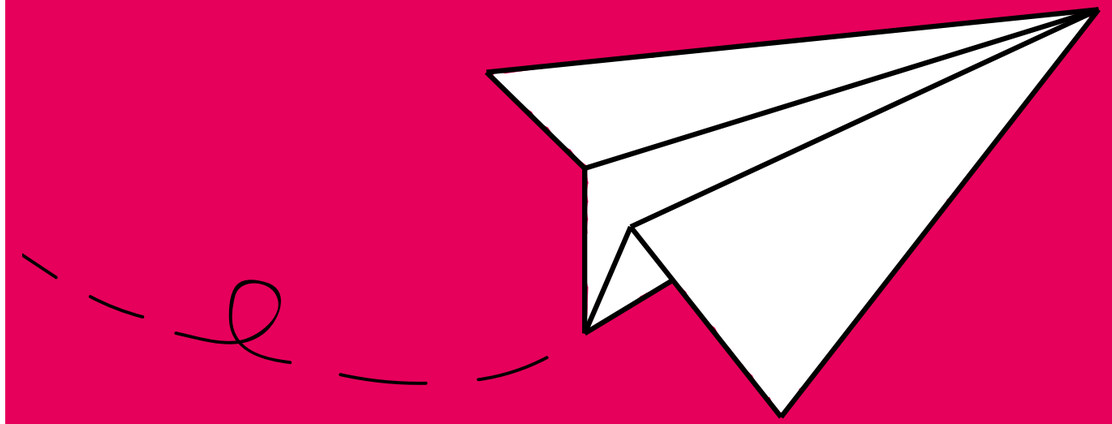

VIL DU SKRIVE TIL UNDER DUSKEN?

SEND MAIL TIL DEBATTREDAKTOR@STUDENTMEDIENE.NO

INNLEGGET MÅ IKKE OVERSTIGE 2500 TEGN, MELLOMROM INKLUDERT.

Et verdenssamfund

Una Onsrud ville ha mer debatt og politikk på Samfundet, men medlemmene var ikke klare. Så kom en flyvende tallerken som endret alt.

TEKST: Thomas Meinicke | FOTO: Torstein Olav Eriksen

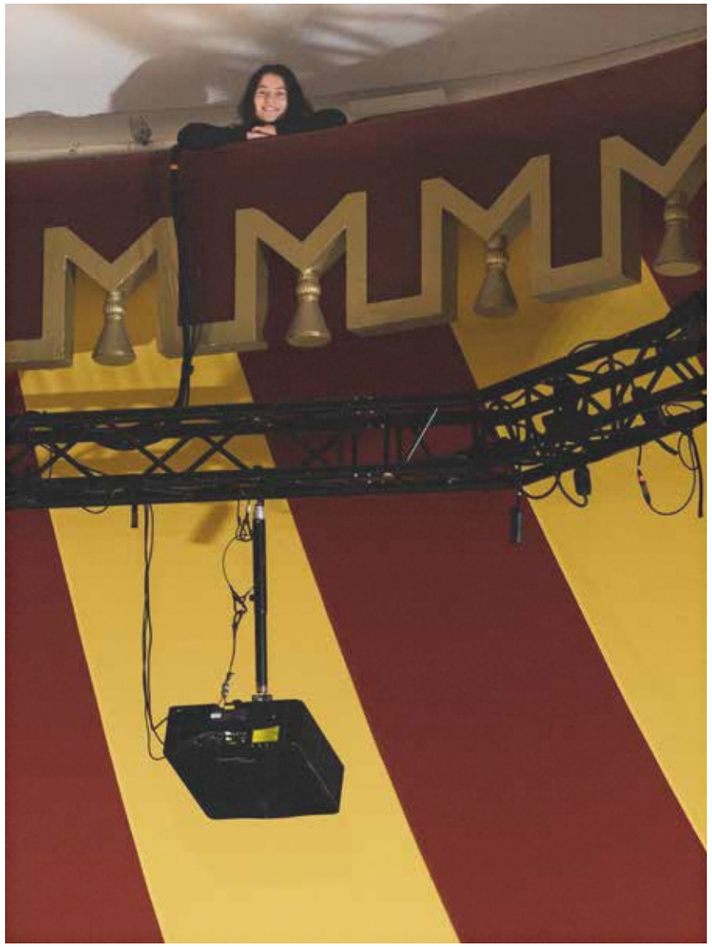

Når en ny Samfundetleder nå tiltrer vervet sitt, er det med et historisk bakteppe. Vi må nemlig tilbake til 2007 for å finne forrige gang et mistillitsforslag ble fremmet mot Samfundetstyret, og det er hele 54 år siden forrige avgang av en Samfundetleder.

– Det er klart det er en spesiell måte å tiltre et verv på, både for meg og hele Styret, men samtidig føles det også som en skikkelig omstart. Med god hjelp fra så og si hele den gamle gjengen, blir det en kort, intens og bra periode.

Ordene tilhører den nye samfundetlederen Una Onsrud, som gikk seirende ut av ledervalget i starten av november. Hun tapte det samme valget i vår, men har sittet som nestleder siden 17. mai. Dermed har Una solid erfaring med seg i sitt nye verv.

– Etter et halvår i Styret har jeg lært hvor mye makt vi har, og at denne makten må forvaltes riktig. Det gleder jeg meg til å gjøre.

Samfundet ble med på kjøpet

Men at det var nettopp samfundetleder Una skulle bli, lå aldri i kortene. Studieby ble valgt etter hvor det fantes sivilingeniørstudier i data og Det runde røde var for henne først og fremst en del av den fulle pakken man blir tilbudt som student i Trondheim.

– Jeg hadde jo hørt om Samfundet, men det var sivilingeniørstudiene som fikk meg hit. Sett i ettertid endte det jo med at jeg har brukt veldig mye mer tid her enn på lesesalen og nå sitter jeg her som leder – du kan si det snudde fort!

Selv om Samfundet aldri var noe trekkplaster for Una, har hun alltid hatt et sterkt engasjement for både politikk og kultur. Hun har vært aktivt medlem av Natur og ungdom, lagt klimasaken til sitt hjerte og stadig tatt opp de store diskusjonsemnene rundt kjøkkenbordet hjemme i Bergen.

– Jeg kommer fra et hjem der jeg alltid har blitt veldig utfordret på det jeg har sagt. Så da jeg kom til Trondheim, var det viktig for meg å finne en ny arena der jeg kunne diskutere nyheter, kultur og politikk. Jeg ville ha motstand og ny innsikt, og det sa folk at jeg kunne finne på Samfundet.

Unas nye kjøkkenbord ble Radio Revolt, der hun søkte som radioprater allerede første høst som student i Trondheim. Her var hun med på å starte nyhetsprogrammet *Lytt på nytt* og fikk oppleve et engasjement hun sjeldent hadde sett maken til. Tiden her la også til rette for at Husets øvrige engasjement ble oppdaget, og hun søkte seg videre til Kulturutvalget, hvor hun var arrangør og bookingansvarlig.

– I Kulturutvalget opplevde jeg at Samfundet var mer enn bare engasjementet i Studentmediene. Overalt på Huset møtte jeg folk med et sterkt engasjement for masse forskjellig, og med en drivkraft og ønske om å få til

I SENTRUM: Som ny Samfundetleder er det Una som er i sentrum det neste halve året, selv om debattene skal bli mer globale.

Hvor ble det av debattene oppi alt mylderet?

Parallelt med tiden på Samfundet ble sivilingeniørgraden i data byttet ut med en fullført bachelor i informatikk og senere årsstudium i filosofi. Kulturutvalget ble på sin side byttet ut med ønsket om lederverv for hele Samfundet.

– De siste par årene har jeg opplevd at de politiske debattene har fått for lite fokus. Dette har jeg savnet enda mer oppmerksomhet rundt og var en viktig del av motivasjonen for å stille som leder. Jeg ville at Samfundet igjen skulle bli en sterk debattarena og diskusjonene skulle bli mer globale. Jeg hadde så lyst til å få til denne endringen at jeg ble i byen ett år lenger enn jeg egentlig hadde tenkt.

– *Var det som om debattkulturen på Huset var nedadgående, mens Samfundet som festarena blomstret i all prakt?*

– Ja. Jeg må nesten si det. Det er urealistisk at Samfundet skal bli en like stor debattarena som festarena, men jeg vil at man skal kunne ha to tanker i hodet samtidig. Begge delene kan sameksistere under samme tak, men da må man også legge til rette for det. Det er kjempebra at man tilbyr både samfundsmøter og festmøter, men jeg vil likevel ha en enda tydeligere satsing på Samfundet som et felles talerør for alle studenter. Det er viktig at vi oppfattes som en betydningsfull debattarena for studentene i byen, og at vi blir tatt seriøst. På den måten kan vi nyte en respekt som gjør at vi kan trappe opp på stortinget med et krav om endring, for eksempel når det gjelder studiestøtte. Vi representerer jo faktisk 16 000 studenter.

Tross store planer om et veiskifte for Samfundet, vant hun ikke frem under ledervalget våren 2022. Medlemmene stemte heller frem Jonas Strøm Scheie og hans vyer for Samfundet som byens beste sted for fest og moro. Hun ble likevel innsatt som nestleder og hadde stillingen frem til mistillitsforslaget mot Jonas fikk flertall i november 2022.

– *Plutselig fikk du en ny sjanse til å bli Samfundetleder. Hvordan er det å ta over med det bakteppet som utspilte seg?*

– Veldig spesielt og vanskelig, og en mulighet som oppstod på grunn av en vanskelig sak. Men selv om det er tøft, må man starte den nye styreperioden med ny giv og et ønske om å gjøre Samfundet enda bedre som medlemsorganisasjon, kulturhus og arena for politikk og debatt. Det har jeg stor tro på at vi skal klare.

– *Hvordan var det å ta over et verv du i utgangspunktet ikke fikk?*

– Jeg ser mest på det som at jeg først ble med i Styret, og nå får jeg lov til å videreføre det arbeidet vi satte i gang. Men selvfølgelig blir det jo en annet type arbeid, og jeg har tatt over en skute jeg gjerne vil styre i min egen retning.

ENGASJEMENT: Una har ikke funnet seg en partipolitisk tilhørighet, men brenner heller for enkeltsaker. Gjennom hele barndommen har blant annet klimakampen stått henne nær.

Gleder seg over dem som demonstrerer

Selv med Una ved roret er det ikke gitt at Samfundet blir den debattarenaen hun selv drømmer om. Et vedvarende problem de siste årene har vært å lokke nok medlemmer til Storsalen, blant annet under de ukentlige Samfundsmøtene. Da resolusjonsforslaget mot forsknings- og høyere utdanningsminister Ola Borten Moe skulle stemmes over i vår, var det ikke nok fremmøtte til å kunne stemme for hans avgang, og forslaget ble forkastet. Det synes Una er synd, særlig når det legges ned mye arbeid for å fremme saker som skal engasjere medlemmene.

– Alle samfundsmøter er viktige og Styret jobber hardt med saker som skal engasjere i studenthverdagen. Så jeg håper flere kommer til Storsalen for å si det de mener og bruke stemmen sin som medlem. Det er et gode ved medlemskap på Samfundet.

Det er ikke bare på Samfundet Una ønsker seg flere meninger, men også i verden rundt henne generelt. Som en engasjert ungdom ble hun stadig frustrert over manglende meninger hos venner og voksne, blant annet under flyktningkrisen som fant sted i 2015 og pågående klimakamp.

– Selvfølgelig skal man ikke gå rundt og mene og bekymre seg hele tiden, det tror jeg ikke er særlig lurt, men likevel kunne jeg ønske meg litt mer engasjement. Så når jeg ser demonstranter blokkere trafikken over Elgeseter for noe de brenner for, blir jeg stolt og glad og fryder meg over at de har gjort seg opp en mening, sier Una.

– *Så du skulle gjerne drevet med litt mer sivil ulydighet selv?*

– Jeg kan i hvert fall beundre dem som bruker det som en måte å kjempe en sak på.

Una selv en fortid som demonstrant og klimaforkjemper, men noen tilhørighet hos et politisk parti fant hun aldri. I stedet engasjerer hun seg for enkeltsaker og legger sjelen i disse, ikke helt ulikt hvordan hun vil jobbe med å få medlemmene tilbake til Samfundsmøtene.

– For å få det oppmøtet vi håper på til våren, vil det være viktig å sette temaer som engasjerer, og som vi i Styret selv ønsker å sette på dagsorden. Det tror jeg vil smitte over på medlemmene, og plutselig nærmer vi oss litt oppmøtet vi så på 70-tallet.

REBELSK: Etter å ha lest i Samfundets arkiver er Una klar på at hun ønsker seg litt av engasjementet fra 70-tallet tilbake i Storsalen.

Med inspirasjon fra fordums tid

Parallellen til 70-tallet er på ingen måte tilfeldig, ettersom man på denne tiden fylte Storsalen til randen hver uke og medlemmer skrek om uenighet fra den ene siden til den andre. Men tross et større oppmøte og brennende engasjement før i tiden, vedgår Una

at det må ha vært ganske slitsomt å lede Samfundet på 70-tallet, og at hun gjerne holder seg til tiden her og nå.

– Alt var så mye mer rebelsk og samfundsmøtene kunne vare hele natten. Men jeg skulle veldig gjerne hatt litt av det engasjementet tilbake og hadde heller ikke takket nei til en uke som medlem på 70-tallet – det hadde vært gøy!

Selv trekker Una frem Samfundsmøtet «Krig i Europa» som én av sine absolutte favoritter, der oppblomstring av høyrepopulisme og krig i Europa var agendaens hovedpunkter. At slike temaer drøftes i de samme lokalene det festes hardt i fredag og lørdag, kan virke alvorlig og merkelig for flere, men er likevel på sin plass, om vi skal tro Una.

– Jeg skjønner at vi ikke bare kan ha sånne gravalvorlige temaer hver uke, men samtidig må vi ha noen av dem. Det er viktig å se hvor heldige og privilegerte vi er i Norge, samtidig som vi lever i en tid med tilgang på uendelige mengder med informasjon. Da har vi en plikt til å sette oss inn i det som skjer rundt oss og bruke denne informasjonen til noe nyttig.

Tettere kontakt med gjengene

Da Una stilte som leder første gang, trakk hun frem at hun ønsket å gjøre debattene på huset mer globale, noe hun fortsatt står for når hun tiltrer vervet på andre forsøk. Etter flere år med debatter som i større grad omhandlet studentlivet og det vi sliter med her og nå, ønsker Una en dreining over til de større sakene, med mer solidaritet og et tydeligere standpunkt.

– Veldig mange velger å bruke utallige timer av livet sitt på ulike frivillige verv i byen, så det finnes helt klart et engasjement der ute. Men jeg vil gjerne prøve å overføre dette til et politisk engasjement, med et litt mer globalt fokus enn det man har sett tidligere på Samfundet.

Selv med ønsket om et globalt fokus anerkjenner Una at det også finnes problemer internt på det forunderlige runde røde, og at dette blir en viktig jobb for Styret fremover. I flere av appellene som ble avholdt under mistillitsforslaget, kom det frem indikasjoner på stor avstand mellom Styret og gjengene, og at flere engasjerte medlemmer til tider ikke føler seg sett av andre enn sin egen gjeng.

– *Det kom jo frem en del misnøye under mistillitsforslaget. Har det påvirket hva dere ønsker å jobbe med det neste halve året?*

– Så absolutt. At så mange velger å møte opp viser at medlemmene brenner for det som skjer på huset, og at det ved siden av masse glede også finnes noe misnøye, det skal Styret jobbe med, blant annet ved å gjenoppta en tettere kontakt med gjengene.

Vil løse verdens økonomiske utfordringer

Ikke overraskende er det debattene og oppmøtet på disse som er Unas store mål for det neste halve året, før hun pakker sammen sakene i Trondheim og vender snuten mot fødebyen sin Oslo.

– Jeg angrer annenhver dag på det valget, og det blir helt forferdelig å forlate tidenes liv her i Trondheim. Men likevel må man gi slipp ved et tidspunkt og for meg er det tidspunktet til våren.

I Oslo venter en master i samfunnsøkonomisk analyse ved UiO, en utdannelse Una håper skal gjøre henne i stand til å finne gode løsninger for de økonomiske utfordringene verden står overfor.

– Jeg er veldig opptatt av at selv om vi studenter har masse initiativ og finner på mye gøy, er det også vi som skal forme fremtidens arbeidsliv. Med det samme engasjementet som vi for eksempel ser her på huset, er vi i stand til å skape løsninger som kan redde jorden fra både klimakrise, krig og matmangel.

– *Men hva skal du finne på ved siden av studiene?*

– Jeg får bli med på Chateau Neuf, kanskje. Eller engasjere meg i studentpolitikken i Oslo. Men først og fremst har jeg veldig lyst til å fordype meg i det samfunnsøkonomiske og bruke studiet til å løse verdens økonomiske utfordringer. Jeg er veldig nerd, så jeg gleder meg til å dyrke litt av den siden også!

Så gjenstår det å se hva som blir Unas neste kjøkkenbord, men én ting som er sikkert, er at erfaringene hun har fått på Samfundet, kommer godt med – akkurat som for alle andre frivillige på huset.

– Det mest imponerende med Samfundet, og hovedgrunnen til at jeg har brukt så mye tid her, er at man går fra så vidt å vite hvordan man blander en drink til å drive et utested for hele byens studenter. Og så har jeg jo hatt det ekstremt gøy her, da, og møtt vanvittig mye flinke mennesker. Det tar jeg med meg videre. **UD**

Una Onsrud er tidligere medlem av Studentmediene i Trondheim.

Nye briller og kontaktlinser.
Vi har studentrabatt!
interoptik
Sjøhaug & Sande
Ths. Angells gt. 22, Trondheim. Tlf. 73 99 04 00

Sukk frå Sisyfos og seterrømmen

TEKST Mari Kaslegard | ILLUSTRASJON: Tallak Lie

Aristoteles sa at alle ting har ein heim. Ein plass dei høyrer til, eit magnetisk sentrum som trekk dei mot seg. Og nokre gonger kjenner du det. Lukta av fars julekjøken og mors gamle Chanel dreg deg til seg. Slik ljoden av kyrkjeklokker trekk til seg gamle enkjer; slik botnen av fjellet trakk til seg Sisyfos' stein; slik bananar og lamper og kyr trekk til seg fluger. Du kjenner at sokkane vil liggje i skuffen på barndomsrommet, at skoa dine vil kjenne usalta snø, at finkleda vil glattast på av mors merksame hender. Togskjenene tek deg heim med same magnetiske kraft som tek alt anna heim og skapar kosmos.

Den fyrste dagen fell du på plass. Det er godt å kjenne at ein har noko å falle attende på. Familiehunden vil ikkje anerkjenne deg, han skjønar ikkje verdien av å reise ut og berike sinnet med danning. Men i dei velkjende skogsløypene og den slitne golvflekken foran peisen finn de etter kvart tonen. Alt er på plass, alle er heime og julefreden kan endeleg senke seg over både krybber og fjøs og stover. Det skrikande julemirakelet har stilna, svøpt i jomfruarmar.

Den tredje dagen vert det dekka på rakfisk med lauk og lefse, slik Hellbillies ville ha servert han. «Eit kjemisk produkt verdt ein nobelpris», hevda dei. Akkurat som fjellauren har du vaka fritt i vatnet om sumaren og sidan mogna tolmodig utover hausten. Korkje du eller rakfisken smitta selskapet med listeria denne gongen, men berre fisken vart sungen om av Aslak Haugen. Nikkande og anerkjennande seier du at heimebrygget var godt og gravlegg den vesle fiskebeten i potet og seterrømme type feit. Prøver å snike inn nokre vaksenord du har tileigna deg etter fem månader med akademia. Årets nyord: *krympflasjon*.

Den femte dagen står det grøne glitrande utent og har byrja å drysse for å fylle golvet med noko anna enn gåver. Gjestane har reist og nordmenn over det ganske land er stort sett lei av ribbe og julekake. Dei lengtar til den vanlege rosinbollen som fortærast i lunsjpausen utan brunost på. Det gjekk an å leve då òg, sa Hauge – i kvardagen. Han opplevde både ro og ekstase. Det er visst bra for ein å ha det stille iblant, byggje opp tolsemd, for så i rett rolege tider unngå å kjede seg *i hel*. Mange sjømenn har forlist på stille hav.

Den sjuande dagen ser du stova med blikket til ein femtenåring. Huset er ikkje så stort lenger. Kanskje det er krympflasjon på fleire frontar? Opphaldet har byrja å surne, julenostalgien har gått ut på dato. Det er merkeleg, dette med mogning – vinar, ostar, dresskledde menn og ein god del aksjer vert visst berre betre og betre med tida. Andre ting vert gløymde vekk i botnen av skulesekken. I kjøleskåpet står den trufaste seterrjomen og mugnar. Du saknar havremjølk.

Brannalarm på eksamen ga juleferie med bismak

Over tusen studenter ved NTNU fikk avlyst eksamen etter at de måtte evakuere før jul. Avgjørelsen møtes med forståelse, men frustrasjon når studentene må ta eksamen på nytt i januar.

TEKST: Ingeborg Hågensen

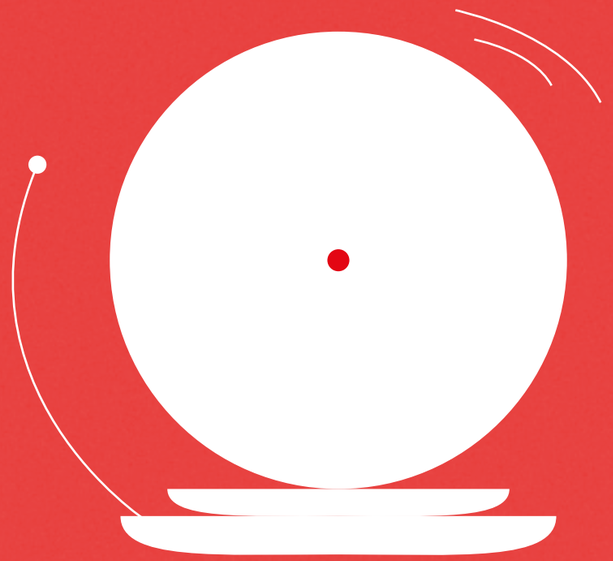

Det var 1010 studenter fordelt på 13 emner som hadde eksamen da brannalarmen gikk på Sluppen den 13. desember.

Studentene var uten tilsyn under evakueringen, og de fikk derfor beskjed om at det ikke var mulig for dem å gjennomføre eksamen etter evakueringen. De berørte studentene må ta eksamen på nytt i januar, og Under Dusken har vært i kontakt med noen av studentene som har måttet bruke slutten av juleferien på å lese til eksamen.

– Jeg skjønte at eksamen kom til å bli avlyst da brannalarmen gikk. Det kom ikke på tale at NTNU kom til å godta at vi kunne fortsette etter at vi hadde stått ute uten tilsyn så lenge, sier Fredriksen.

Pernille Solberg Fredriksen studerer psykologi og var nesten ferdig med eksamen da brannalarmen gikk. Hun forteller at det var flere som tok med seg mobiltelefonen og notatbøker ut under evakueringen, og det var heller ingen som passet på at studentene ikke snakke med hverandre om eksamensoppgavene mens de sto ute.

Kaos i eksameslokalet

Hun forteller videre at de fikk lov til å gå inn i bygget igjen etter å ha stått ute i kulden i rundt 20 minutter. Da de kom inn igjen var det stor usikkerhet rundt hva de skulle gjøre videre.

— Noen fikk beskjed om at de måtte avslutte og levere, mens andre fikk beskjed om at de kunne fortsette der de slapp.

Fredriksen forteller at mange var forvirret og at det var mye uro i eksamenslokalet da de kom inn i bygget igjen.

— Det var mange som satt og prata og gikk rundt i lokalet, og det var egentlig bare kaos, sier hun.

–Et synkront sukk

Etter en liten stund fikk alle studentene beskjed over høyttalersystemet at eksamen ble avlyst, og Fredriksen sier at det var flere av studentene som ble oppgitt.

— Da beskjeden kom var det som om det kom et synkront sukk fra alle sammen. Det var en veldig irriterende beskjed å få.

Fredriksen var nesten ferdig med eksamen da de måtte evakuere, og

NESTEN FERDIG: Pernille Solberg Fredriksen var nesten ferdig med eksamen da de måtte evakuere.
FOTO: Privat

I BAKHODET: Nadia Holberg har prøvd å koble ut i ferien, men har hatt eksamen i bakhodet hele julen.
FOTO: Privat

synes det er kjipt at hun må ta den på nytt etter jul.

— Det er jo forsåvidt bra at brannsystemet fungerer, men jeg skulle ønske det var mulig å stenge Inspera slik at de som hadde lyst kunne få levere det de hadde gjort før brannalarmen gikk.

Fredriksen sier at hun prøvde å ta ferie fram til nyttår, men innrømmer at det har vært vanskelig å ta helt ferie, da hun har hatt eksamensdatoen i bakhodet hele jula.

— Det er litt kjipt at jeg ikke er ferdig med det faget sånn at jeg kan fokusere på de nye fagene jeg skal ha dette semesteret, sier hun.

Selv om Fredriksen ikke synes det er optimalt å måtte ta eksamen på nytt etter jul har hun likevel forståelse for avgjørelsen til NTNU. Hun setter også pris på at den er såpass tidlig i det nye semesteret. NTNU har gitt beskjed om at alle får gjennomføre eksamen i løpet av uke to.

— Det er ikke en heldig situasjon, men jeg får uansett ikke gjort noe med det. Heldigvis får vi ta den nå, istedenfor å måtte ta den til våren når vi har andre eksamener i tillegg. Det sitter heldigvis enda relativt friskt i minnet, sier Fredriksen.

Ny eksamensdag skapte hodebry

Lektorstudent Nadia Kristin Holberg var også en av studentene som var på Sluppen da brannalarmen gikk. Hun har fått beskjed om at ny eksamen blir den 10. januar.

– Det var kjempeirriterende, for eksamen krasjet med den opprinnelige praksisundervisningen som er den dagen, og den er obligatorisk. Det gjorde at jeg risikerte å miste opp til fire timer undervisning, og jeg vet ikke som hadde skjedd da, sier Holberg.

Det ble satt opp en ekstraforelesning for de som har eksamen som krasjer med praksisundervisningen, men studentene fikk ikke beskjed om dette før etter juleferien.

Det å potensielt skulle miste fire timer undervisning allerede første forelesning, vil kunne ha medført konsekvenser for fraværet til Holberg, da det er krav om 75 prosent oppmøte i faget.

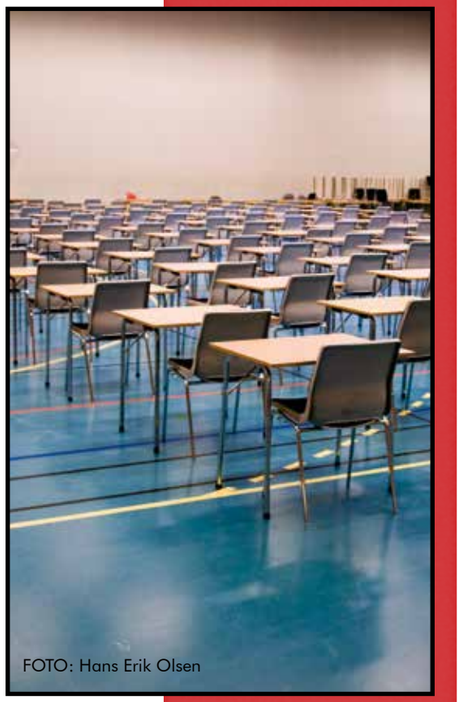

FOTO: Hans Erik Olsen

– Hadde eksamen vært dagen etter hadde det gått fint for meg, for da hadde det ikke gått over den obligatoriske undervisningen.

Holberg forteller at hun ikke har lest så mye til den nye eksamen i juleferien, men at hun har hatt den i bakhodet hele tiden.

– Det er jo mye som skjer i jula, mye familieselskap og så vil man jo møte venner i tillegg. Man har jo lyst til å gjøre andre ting enn å lese til eksamen i ferien, sier hun.

Tiden framover mot eksamen må Holberg bruke på å lese til eksamen, men hun tror hun kommer til å stå, selv om hun ikke regner med en bedre karakter enn hun hadde fått før jul.

– Nå som folk har begynt å jobbe igjen blir det litt lettere å skulle lese til eksamen, men det blir mye lesing i helga for å si det sånn. Jeg må jo også lese meg opp på de fagene jeg skal ha dette semesteret, sier Holberg.

Ikke falsk alarm

Gunn Marie Rognstad, seksjonsleder for utdanning i Gjøvik, representerer NTNU i denne saken på grunn av høyt sykdomsfrafall og prioritering av eksamen. Hun skriver i en e-post at det er de samme rutinene for evakuering av eksamenslokalene som med all annen evakuering; å gjøre som man får beskjed om over brannalarmanlegget og forlat bygget så raskt som mulig.

I e-posten står det at alarmen ble utløst av damp fra et sprukket rør.

— Enkelte media har beskrevet situasjonen som en falsk alarm, det var det ikke. Det var et fjernvarmerør som sprakk, og situasjonen kunne ha blitt kritisk.

Videre skriver Rognstad at når eksamenslokalet evakueres under en eksamen med tilsyn, kan det føre til at eksamen må avbrytes, siden studentene er uten tilsyn under evakueringen.

— Når dette skjer vil man så raskt som mulig kartlegge hvilke studenter som skal få ny eksamen, sende ut informasjon til studenter, faglærere og instituttene og sette opp en ny eksamen så tidlig som mulig.

Etter at Sluppen ble evakuert ble beredskapsgruppen for eksamen hasteinnkalt, og på møtet diskuterte de grundig hvorvidt det var mulig å fortsette eksamen.

— Avlysning av eksamen er siste utvei, og beredskapsgruppen diskuterer alltid om det er andre muligheter før man bestemmer seg for å avlyse. Det var det ikke i dette tilfellet, og alle studentene som ikke hadde levert før brannalarmen gikk fikk sin eksamen avlyst.

Rognstad forklarer at de enda ikke har gjort en evaluering av høstens eksamensperiode, men at det vil bli gjennomført en grundig evaluering etter siste eksamen. Der vil blant annet hendelsen 13. desember være et tema.

Rognstad skriver videre at dette er den største evakueringen NTNU har hatt under en eksamen, og de er godt fornøyde med måten sikkerheten ble ivaretatt på.

— Evakueringen gikk raskt og effektivt, og vi hadde et godt samarbeid med brannvesenet og huseier. Vi er veldig glade for at det gikk såpass bra med fjernvarmeanlegget som utløste alarmen og at det ikke ble en farlig situasjon, slik det kunne ha blitt, avslutter hun. **UD**

RØDT KORT OG GULL BALL

Norsk breddeidrett fikk i året som gikk en teknisk nyvinning kalt Mygame som skulle la bestemor se gullungen spille landhockey uten å måtte dra land og strand på turneringer og cupkamper. Kameraer ble installert i hallene rundt om i landet, og snart kunne alt av sport som foregikk der, direkteoverføres på nett.

Det er her skurringen begynte. Det er mange grunner til at vi i Norge ikke kommersialiserer barneidrett: unødig press og muligheter for mobbing og utstøting er bare et par av disse. Det som er langt verre, er tilgangen det gir folk på barn – barn som de regelrett har null grunn til å være i kontakt med.

For det er ikke bare bestemor som ser på barnebarnet. Kanskje gjør en forelder det også, som etter å ha blitt nektet besøkelsesrett har lett og lett etter hvor ungen oppholder seg i landet. Dette er en reell frykt for mange og grunnen til at blant annet skoler må ha tillatelse for å ta bilder av barn for publikasjon.

Mygame sitt system er et «den som tier samtykker»-system, noe som virkelig ikke holder på den rette siden av tusenårsskiftet. Vi har allerede sett direkteoverførte slåsskamper mellom tolvåringer som har blitt liggende på serverne i ukesvis og hørt historier om foreldre som føler seg kjipe fordi de nekter barnene deres, og dermed hele laget, å bli filmet. Det groveste er likevel prislappen på 129 kroner måneden: ikke hvor høy den er, men eksistensen i seg selv. Her er det noen som tjener gode penger på barn som fortjener å være i fred, fy skam. Rødt kort til Mygame og idrettens pengegallopp.

Desember 2022 vil bli husket for to ting: kroningen av en ny fotballkonge og bortgangen av den gamle. Edson Arantes do Nascimento, bedre kjent som Pelé, døde 29. desember i en alder av 82 år.

Mannen som først kalte fotballen «det vakre spillet» var én av dem som virkelig ga den dets glans. Han var 17 år gammel da han vant sitt første VM-trofé og skulle vinne to til på rappen, i tillegg til at han skårte i hvert fall tusen mål i løpet av karrieren og inspirerte titusener.

Selv i dag, mange titalls år etter at han la opp, ser vi biter av Pelé i spillet: finter nettopp han gjorde først, angrepsspill som han var med på å utvikle og aller mest en evne til å underholde som sjelden har blitt gjenskapt siden. Én av de få som kunne, Ronaldinho, snakker om nettopp Pelé som ett av sine store forbilder.

Han dro aldri til Europa, men forble i Santos nesten hele karrieren. Da han endelig dro, var det til New York Cosmos, hvor han var med på å inspirere den amerikansk nasjonen til å endelig begynne å ta fotball seriøst. Da han la opp, ble han en ambassadør for fotballen; det var i alle fall navnet på rollen han fikk. For i virkeligheten, for folket, for Brasil og for fotballen var Pelé en gud.

TEKST: Kristoffer Ramsøy Fredriksen

RADIO REVOLT
DIN STUDENTRADIO I TRONDHEIM.
Lytt på DAB, som podcast eller på radiorevolt.no

Nytt år, nye nederlag

TEKST: Sara Løtveit | ILLUSTRASJON: Victoria Lillejord Stenshagen

Professor Steinar Krokstad i samfunnsmedisin ved NTNU forteller at selvrealiseringen vi ser i dag, er sterkt påvirket av den amerikanske individualiseringen som slo inn over Europa i etterkrigstiden. Som en selvisk og økonomisk gevinstfull vind oppsto tanken om at alt er mulig bare man vil det nok.

– Det er dette som i dag kalles nyliberalisme. Ideologien har bidratt til en sterk individualisering, kommersialisering og globalisering de siste tiårene.

Videre forteller Krokstad at staten skulle ha mindre makt, og at industri med økonomisk vekst skulle stå i sentrum.

– Et klassisk eksempel på dette er den store innflytelsen tobakksindustrien, matindustrien og ikke minst den digitale industrien har fått på samfunn og helse. Kommersialiseringen gjør at man er omgitt av ting man ikke har bruk for, men som samfunnet får en til å ville kjøpe, sier Krokstad.

Han legger til at det bidrar til et usunt miljø der man skaper en følelse blant folk av at man aldri er bra nok.

– Rike folk sover ikke i åtte timer

I dag er nyliberalismen godt plantet i det aller meste vi gjør i løpet av en dag. Vi er omgitt av forslag til hvordan vi kan forbedre oss selv, om det så er utseende, karriere eller trening. Mye av dette kommer fra sosiale medier som Tiktok.

Det er nettopp her jeg kommer over «That girl»-trenden om å stå opp grytidlig hver morgen. Morgenrutinen kan minne om natterangling, men skal gjøre deg sunnere, mindre stresset og mer vellykket.

Dagen starter klokken 05:00. Påvirkerne på Tiktok spretter opp av sengen. De drikker et glass med vann, mediterer, gjør yoga, spiser en delikat smudibolle, skriver takknemlighetsdagbok og manifesterer. Deretter er det tid for trening, akkurat i tide til å høre fuglene begynne å kvitre på vei hjem.

HYLLER GJENNOMSNITTET: Krokstad mener det gjennomsnittlige gjør oss lykkelige.
FOTO: Johan Arnt Nesgård

På én av Tiktok-videoene er det en mann som prater i bakgrunnen: Han sier at rike folk ikke sover i åtte timer, og påpeker at det bare er tjuefire timer i døgnet. Da utgjør disse åtte timene én tredjedel av livet. Videre sier han at man kan ikke stå opp klokken åtte i Los Angeles, fordi da har de allerede jobbet i to timer på USAs østkyst.

Krokstad forteller at i en ideologi der økonomisk vekst er hovedmålet, blir vi alle sett på som produktive elementer i samfunnsøkonomien. Den suksessrike amerikaneren sine «kloke» ord er derfor rene fundamentet i nyliberalismen, sier Krokstad.

– Vi ser hvordan dette preger livet til folk helt fra de er små. Skolen har for eksempel blitt en arena hvor målet med utdanningen er at barn skal bli produktive elementer i økonomisk vekst, forklarer Krokstad.

Dømt til å feile

Jeg bestemmer meg for å teste ut Tiktok-trenden som gjenspeiler dette samfunnet. Den første dagen i mitt nye liv mot vellykkethet og produktivitet er jeg nokså pessimistisk idet jeg våkner, til tross for motivasjon kvelden før. Jeg velger å ta notater for å dokumentere fremgangen og på dag én skriver jeg:

«Må nok ta en lur. Tok en lur, det hjalp. Dårlig samvittighet over at jeg får gjort så lite. Føles ekstremt meningsløst».

Entusiasmen er ikke akkurat til å ta og føle på.

Jeg subber meg gjennom morgenrutinen jeg har kopiert fra jentene på Tiktok og sender nå og da en liten tanke til mine medmennesker som også akkurat har stått opp. Disse gjennomfører sannsynligvis morgenens rutiner på en mer grasiøs måte enn meg.

Likevel får humøret en oppsving når jeg går ut på gaten for dagens treningsøkt og det første som møter meg er en småløpende kvinne med skolesekk på ryggen og termokopp i hånden. I mitt gamle liv hadde det vært meg. Nye meg løper derimot stressfritt motsatt vei med de letteste stegene jeg klarer å oppdrive etter en natt med cirka fire timer søvn.

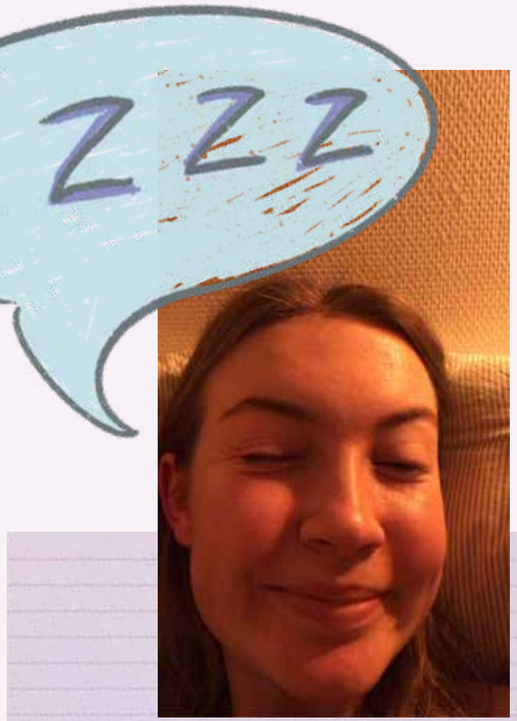

05:00-UTFORDRING: Hver dag i en uke sto jeg opp klokken fem og fulgte morgenrutinen til påvirkere fra Tiktok. FOTO: Sara Løtveit

Ja da, det å stå opp tidlig har sine positive sider. Resten av dagen har jeg en helt annen ro, og jeg må ærlig innrømme at det er deilig å føle at man ligger et steg foran alle andre. Likevel går det ikke mange dagene før jeg møter knekken. På dag tre skriver jeg til min kjære dagbok:

«Jeg hater dette. Vet ikke om det er mangel på søvn, men jeg står i hvert fall opp med en svimmelhet og kvalme som om jeg var på en båt. Jeg legger meg igjen og sover til cirka kvart på ti».

Kroppen har allerede på dag tre sagt fra om at det jeg gjør, ikke er helt bra. Hodet er tregt og dagene er tunge. Jeg kjenner på en skuffelse over at jeg mislyktes så fort med målet jeg hadde satt meg; noen gjør jo dette knirkefritt hver eneste dag.

Psyken på prøve

Ifølge en artikkel fra NRK fra 2020 klarer befolkningen i gjennomsnitt å holde nyttårsforsettet sitt til 19. januar. På under én måned har de aller fleste brutt med målene sine og når dermed ikke opp til egne eller samfunnets forventninger. Hva gjør det med oss?

Krokstad mener at psyken vår blir satt på prøve i et samfunn preget av olympiske idealer og hylling av dem som gjør det best.

– De aller fleste av oss er ikke best og mange kan dermed kjenne på en følelse av å være mislykket. Heltedyrkingen skaper en forakt for svakhet og vi ser at psykiske og kroniske plager ofte er en konsekvens av dette.

Han forteller videre at psykiske plager er hovedårsaken til at folk ikke klarer å jobbe eller gå på skole i Norge i dag. Krokstad mener det handler om at unge lever i en hverdag der mange av menneskets grunnleggende behov ikke blir dekket. Det viktigste i dag er at de unge utdannes til å skulle bli et produktivt element. Hvis man ikke mestrer dette, har man ingen samfunnsverdi.

– Det er viktig for alle mennesker å oppleve at man har en betydning og er til nytte. En fin måte å oppnå dette på er gjennom det vi kaller ABC-en til god psykisk helse. Det er disse grunnleggende behovene som dagens livssituasjon truer.

ABC-en til god psykisk helse står for «act, belong, commit». Dette går ut på å være i aktivitet, være med andre og gjøre noe som er meningsfullt for en selv. Disse tre tingene skal bedre vår psykiske helse, men er noe unge i dag opplever mindre og mindre av.

Krokstad forteller at når barn blir susende rundt på sosiale medier flere timer hver dag, går de glipp av ABC-en til god psykisk helse.

– På sosiale medier er de aldri gode nok, bidrar aldri med noe av reell verdi og blir mer egosentriske. Det har trolig stor betydning for unges helse i dag, sier han.

Man kan spørre seg selv om hvorfor man fortsetter å bli lurt inn i presset samfunnet legger på en, tanken om at man hele tiden må ha noe mer for å bli lykkelig, når det hele gjør oss aldeles ulykkelige. Krokstad forteller at nyliberalismen blir som bensin på bålet for vårt grenseløse behov for å dekke behov.

– Maslows behovspyramide forteller oss om hvilke grunnleggende behov vi mennesker har. Men mennesker er, i motsetning til dyr, grenseløse. Når ressursene til å realisere nye mål øker, blir vi mer og mer egosentriske.

Gjennomsnittsmennesket

Krokstad er klar i sin tale om trenden jeg har fulgt de siste dagene. Det er tydelig at jeg har havnet i det grenseløse selvopptatte tankekjøret selv.

– Jeg synes det høres ut som en ekstremt egosentrisk trend. Det handler om oss selv og å jage etter et bedre utseende, status og prestisje. Det handler om å få til noe andre ikke mestrer. Jeg tror at dette jaget er helseskadelig for de fleste, sier han.

BENSIN PÅ BÅL: Selv aktiviteter som meditasjon og yoga mister sin virkning om de er forsøk på å mette behov for nyliberalistisk selvutvikling. FOTO: Sara Løtveit.

Jeg nikker og sier meg enig i både det ene og det andre. Jeg både følte meg sprekere og hadde det bedre med meg selv før jeg hoppet på trenden. Likevel bestemmer jeg meg for å fullføre skoleuken med det egosentriske prosjektet. De neste dagene går lettere, men når jeg fredag ser tilbake på uken, må jeg innrømme at det har vært noen kjipe dager.

Studiene har blant annet blitt nedprioritert til fordel for skrålling på mobilen. Jeg har i tillegg hatt en helt annen dagsrytme enn dem jeg omgås, noe som har gjort at jeg så vidt har fått snakket med dem jeg bor med, i tillegg til at planer har blitt avlyst fordi jeg har måttet legge meg tidlig.

Så hva har jeg fått ut av denne trenden? Jo, tatt lurer eller vært på mobilen. Til tross for at jeg har fått mer tid ved å stå opp klokken 05:00, har jeg fått mye mindre tid til ting som er viktige for meg. Trenden skulle gjøre meg til et bedre menneske, men jeg føler meg overraskende sliten og lei. Krokstad trekker frem sin avdøde kollega Per Fugelli når han hører dette.

SUNN LIVSSTIL? Flere påvirkere på Tiktok promoterer en streng morgenrutine for å få mest mulig ut av dagen. FOTO: Sara Løtveit.

– Fugelli snakket ofte om nullpunktet; målet for samfunnet er null feil og null tap. Spørsmålet blir da: Når er ting godt nok? Hvor er nok-punktet? Vi må begynne å lære oss å elske gjennomsnitts-mennesket.

Et godt nyttårsforsett

Skal vi da bare skrote hele konseptet nyttårsforsetter? Skal vi tro Krokstad, handler det heller om å ha forsetter med andre fokus.

– ABC-en til en god psykisk helse er ikke så dumt å følge. Gjør noe du trives med å gjøre, ta noen kritiske valg og sørg for at du ikke blir avhengig av mobiltelefonen. Gjør noe som oppleves viktig. Bli en del av sosiale felleskap og tenk på hvordan du kan bidra i samfunnet. Det er de beste nyttårsforsettene. Og sov i hvert fall til klokken 07:00.

Så la oss jobbe mot å bli helt gjennomsnittlige. La oss bli hen som trener to ganger i måneden, har litt gule tenner, spiser den samme middagen fem dager på rad, aldri får til å følge et budsjett og kronisk glemmer andres bursdag. For skal vi tro Krokstad, er det dette som er det mest optimale for vår helse. Og er vi heldige, så er vi helt gjennomsnittlige allerede. **UD**

Brettspill som løsning på ambisiøse nyttårsforsett

Har du satt deg et nyttårsforsett om å dra mer på eventyr, bli entreprenør eller bare bli litt mer kul, men fant ut at du fungerer best i innevær med en godstol? Vi har testet ulike brettspill for å finne en løsning på dette sedvanlige problemet.

TEKST OG FOTO: Kristoffer Ramsøy Fredriksen

Lords of Waterdeep

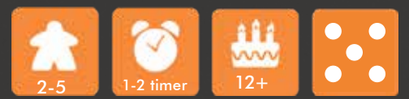

Forlegger: Widards of the Coast | **Designer:** Peter Lee og Rodney Thompson | **Pris:** 799 kroner (Outland)

Spillet har kanskje en regelbok langt som et vondt år, men *Lords of Waterdeep* har likevel et relativt enkelt konsept med elegant utførelse. Hovedformålet i spillet er å samle ressurser som du så bruker til å gjøre oppdrag som gir deg poeng. Regelboken eksisterer for å gjøre to ting: gi deg forklaringer på hva slags ressurser du kan få tak i hvor samt å fortelle deg om verdenen.

Dette Waterdeep som du skal leke herre i, er en fiktiv by i Faerun, som er én av de mange verdenene det mer kjente *Dungeons and Dragons* bruker som sandkasse. Virker dette mye å sette seg inn i? Frykt ikke, for det er fullstendig irrelevant for spillgleden og -forståelsen.

Spillet er pepret med herlige referanser som vil glede dem som allerede har kjennskap til verdenen. Har du derimot ikke dette, kan du velge å bare fokusere på å nappe trollmennene under nesen på konkurrentene dine. Da trenger du bare å krysse fingrene for at ingen velger å okkupere bygningen som gir deg tyvene du trenger for å stjele den lokale erketrollmannens forheksede klesskap.

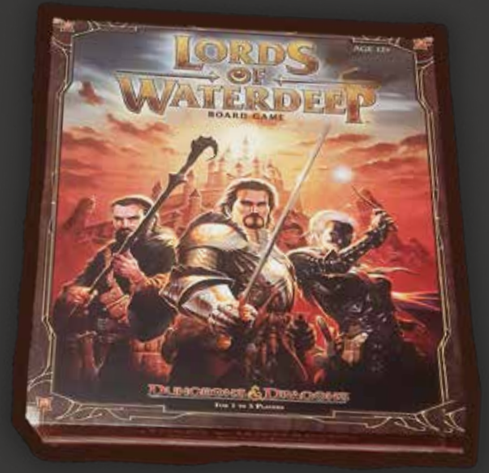

Går ikke dette, ja, da er det bare å endre taktikk. Kanskje kan du spille én av motspillerne et puss og tvinge hen til å gjøre et obligatorisk oppdrag eller rappe tyven du trenger rett ut av vertshuset til byvaktene med et kort du har på hånden.

Briljansen til *Lords of Waterdeep* er at alt dette kan forekomme ved at man på rundgang plasserer én av sine agenter på et ressursfelt, kjøpefelt eller intrigefelt. Hver runde er kort og det er raskt din tur igjen. Spillet passer for nybegynnere såvel som veteraner, men spiller du med barn, må de ha et viss tålmod, for én omgang tar 60 til 90 minutter.

Lords of Waterdeep får terningkast fem, da prisen er noe høy. Dette i tillegg til at det er veldig mange brikker som skal legges ut og fordeles, til tross for at spillet kommer i en godt designet boks. Dette øker både oppsetts- og ryddetiden.

The Red Dragon Inn

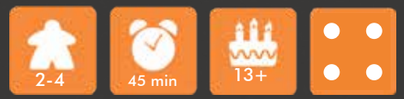

Forlegger: Slugfest Games | **Designer:** Cliff Bohm, Geoff Bottone og Colleen Skadl | **Pris:** 399 kroner (Outland)

Er du avholds og vil delta i en drikkekonkurranse? Kanskje du liker gambling, men ikke den overhengende trusselen om fattighuset? Eller kanskje du bare liker å å dolke venner i ryggen? Om du umiddelbart svarer ja på ett eller flere av disse spørsmålene, er nok *The Red Dragon Inn* et spill for deg.

Premisset er enkelt. Du og to til tre andre venner er eventyrere som nettopp har fullført et oppdrag, og nå skal dere nyte fruktene i det titulære vertshuset. Ved hjelp av en personalisert kortstokk, drikker, gambler eller stjeler du deg igjennom en våt natt. Du vinner ved å være den siste som har penger, helse eller edruelighet til å fullføre kvelden. Du må derfor skjenke, nappe og dolke deg gjennom venner til du er den eneste igjen som ikke trenger pumping.

Potensialet til utvidelse ligger i at hver enkelt karakter har én kortstokk og ny kortstokk betyr ny karakter med nye regler og spillestil. Sånn sett er det nærmest ubegrenset hvor mange som kan være med å spille, så lenge du har karakterer nok til alle drukkenboltene. Denne anmeldelsen er dog i utgangspunktet basert på grunnspillet med fire karakterer.

Den største styrken er at spilldesignet favoriserer den som taper til ethvert tidspunkt, så det ender nesten alltid med en jevn fireveis finale. Følelse av taktikk og at du er din egen lykkes smed er derimot mangelvare, men godfølelsen av å snike litt orkeøl sammen med alvens svake vin eller forargelsen som oppstår når tyven tar to av gullmyntene dine, gjør opp for dette.

The Red Dragon Inn er nok et spill du helst spiller med venner, da å forklare bestemor at hun besvimte av alkoholforgiftning på grunn av en trollmann og den lille kaninen hans kan føles litt søkt. Kanskje føles det også litt fælt å rive ned åtteåringen som trodde hen vant.

Prisen er også rimelig vennlig, og så lenge kortstokkene holdes separat, er det minimalt med oppsett og rydding foruten litt stokking og to markører på spillbrettet. Likevel, siden utfallet til tider kan oppleves tilfeldig og illustrasjonene på kortene ikke er de aller beste, stopper terningen på fire.

Awesome Kingdom

2-4 | 30-45 min | 12+

Forlegger: IDW Games, Pandasaurus Games | **Designer:** Kevin Wilson | **Pris:** cirka 300 kroner (Amazon)

Et smart og unikt konsept er ikke nok til å redde *Awesome Kingdom*. Da dette skulle anmeldes, måtte regelboken tas i bruk altfor mange ganger og misforståelser rundt hvordan ulike kort fungerte, stanset flyten. Dette, sammen med en stadig krypende følelse av at alt som skjedde, var ført av Fru Fortunas hånd, har parkert *Awesome Kingdom* i bunnen av brettspillhaugen.

Spillet skal ha skryt for konseptet. Du legger ut kort fra én av to kortstokker i en sirkel, og disse har forskjellige temaer og gjennomgående historie, noe som øker gjenspillbarheten. Herfra spiller du som én av åtte karakterer med en liten unik bonus som skiller dem fra hverandre, og kortene du spiller ut, flytter karakteren din rundt en sirkel. Det var her mye av misforståelsene dukket opp, da forflytning alltid skjer med eller mot klokken; hvor klokken tolv på sirkelen er, endrer seg med hvor man sitter.

Det visuelle i spillet er godt og gjennomført, men har et tydelig designmål om å være veldig overdrevent kult og «*Awesome*»; det mangler til tider sjarmen som må til for å mestre en slik stil. Spillets mål er å være den kuleste eventyreren ved å gjøre kule dåder og få kule-poeng, og dette blir til sammen ganske overfladisk.

Dette er selvsagt problemer det er fullt mulig å overse, og når misforståelsene er oppklart, er det mekanisk sett et habilt spill, om det så baserer seg litt for mye på hell. Prisen på rundt 300 kroner er svært gunstig og hjelper *Awesome Kingdom* til en streng, men sterk to på terningen.

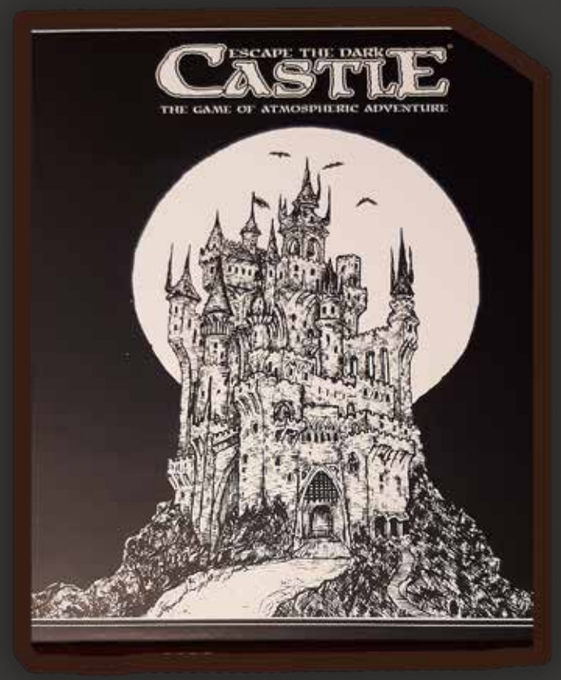

Escape From the Dark Castle

1-4 | 20-45 min | 14+

Forlegger: Themborne ltd. | **Designer:** Alex Crispin, Thomas Pike og James Shelton | **Pris:** 399 kroner (Outland)

Har du lyst til å bli innelåst i en slott fullt av monstre, farer og skruppelløse gamle damer, er *Escape from the Dark Castle* spillet for deg, eller deg og opptil tre venner. Velg én av fire tilfeldige avslutninger, og prøv å rømme.

Alt du trenger for å rømme er noen spesialterninger samt å velge én av de inkluderte fangekarakterene. Disse er elegant laget og har god utforming i særegen stil. De enkle svart/hvitt-illustrasjonene gjennomsyrer spillet og gir det en følelse av å være godt gjennomtenkt. Fra karakterer til monstre til selve boksen spillet kommer i; alt har den samme elegante tegnestilen.

Det er også noe særegent med spill du kan spille alene, for om kjærestegarantien skulle slå feil kan en jo kose seg med å rømme fra et mørkt slott hjemsøkt av skrekk og gru. Dette gir umiddelbart bonuspoeng i gjenspillbarheten, da det med et enkelt oppsett og en cirka 30 minutters spilletid, ikke er umulig å kose seg alene en kveld. Å spille alene er derimot ingen beskyttelse mot juks, så rømningsprosenten øker betraktelig uten bivånere.

For å kunne oppleve terning-versjonen av *Frihetens Regn* må du ut med 399 kroner, som er en del penger for det det er. God gjenspillbarhet til side så faller mye på hell, og en og annen ulykksalig terning blir nok straffet gjennom å pælmes gjennom rommet – det er derfor vanskelig å gi spillet noe høyere enn terningkast fire.

Sheriff of Nottingham

3-5 | 60 min | 14+

Forlegger: Arcane Wonders | **Designer:** Sérgio Halaban og André Zatz | **Pris:** 474 kroner (Gamezone)

Der tronen av sosiale deduksjonsspill fortsatt tilhører *Secret Hitler,* er *Sheriff of Nottingham* likevel et svært habilt alternativ. Her tar spillerne på seg rollen som stakkarslige handelsfolk som skal inn i byen med høns, brød, ost og epler. Men når denne geskjeften ikke gir nok grunker, må en jo ty til litt smugling, eller svenskehandel, som det heter på fint. Her kan du ta med haner, finere oster, en armbrøst eller til og med en liten mann, om du har utvidelsespakken.

For å stoppe de grove forbrytelsene er man sheriff på rundgang, og dennes jobb er å finne ut om motstanderne smugler eller ei. Men det har seg så slik at sheriffen ikke alltid er ærlig, og tar derfor gjerne imot bestikkelser mot å la smuglergods fare forbi.

Dette er oppskriften på mange morsomme kvelder hvor du mister all tro på venner og eget pokerfjes. Likevel er dette også én av svakhetene til spillet: Å anklage andre for løgn er en ukomfortabel situasjon å sette seg i. Dette er selvsagt hele poenget med spillet, men i fremmed selskap eller på en litt dårlig dag kan dette være veldig vanskelig.

For å si det slik: Dette er ikke spillet du trekker frem på første date, og ikke bare fordi du må være minst tre for å spille. Er du derimot sikker på at alle er i humør og komfortable med hva spillet går ut på, er det definitivt verdt det. Det visuelle er gjennomført og pent, selv om det kan sendes bekymringsmeldinger om størrelsen på midjen til frøken Lilla.

Prisen er ganske rimelig med tanke på gjenspillbarheten, og skulle en ønske å spille med flere enn fem, så fins det utvidelsespakker som lar deg spille med opptil syv spillere. Det som likevel trekker *Sheriff of Nottingham* ned, og som gjør at det kun får terningkast tre, er at det er de involverte spillerne som gjør spillet gøy, ikke spillet i seg selv.

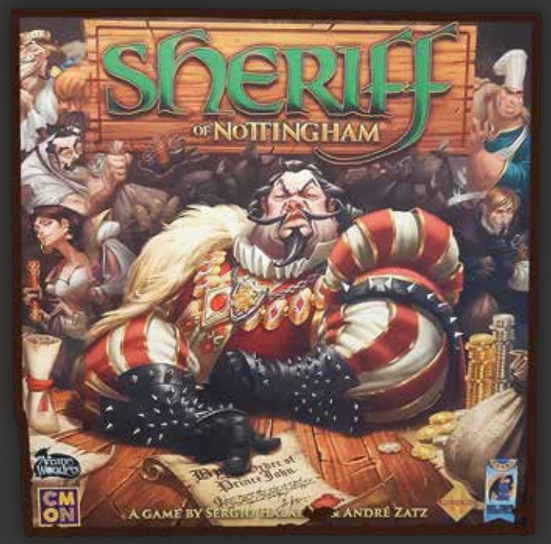

JUVELER
DAHLSVEEN
en del av mestergull

Den originale NTH-ringen for sivilingeniører og sivilarkitekter finner du hos oss.
Rask levering!

Olav Tryggvasons gate 24, Trondheim
www.gullsmeddahlsveen.no
Tlf.: 73 52 58 06

Den ironiske effekten av «fat-shaming»

Hva oppnår vi ved å stigmatisere folk for størrelsen på kroppen deres? Det bidrar ikke til å hindre folk i å gå opp i vekt, i hvert fall, tvert imot.

ØYVIND IMENES SIVERTSEN
Psykologistudent, fotoredaktør i Under Dusken

ILLUSTRASJON: Victoria Stenshagen

Fat-shaming, eller vektstigmatisering som det heter på fagspråket, innebærer å kritisere, diskriminere, latterliggjøre eller fordømme folk basert på vekt eller kroppsstørrelse. Vektstigmatisering er nok den mest utbredte og aksepterte formen for stigmatisering i vårt samfunn i dag. Prøv å legge merke til hvordan tykke karakterer ofte portetteres i media: late, dumme, uattraktive og uten selvkontroll. Ikke bare er dette fordomsfullt og ofte ikke sant, disse holdningene er også skadelige.

Fordommene mot personer med høy vekt er så utbredte at en studie fant at barn helt ned til tre år beskriver andre overvektige barn som slemme, dumme, late og stygge. Barn plukker med andre ord opp samfunnets negative holdninger til overvektige svært tidlig. Vektstigmatisering forsvares ofte med at det kan motivere folk til å leve sunnere og spise mindre. Forskningen viser imidlertid at effekten ofte er motsatt; å oppleve vektstigmatisering bidrar både direkte og indirekte til at folk legger på seg mer.

I en studie fulgte forskere ved Florida State University College of Medicine 6000 personer over en periode på fire år og fant at mennesker uten fedme som opplevde vektdiskriminering hadde 2,54 ganger økt risiko for å utvikle fedme etter fire år sammenlignet med dem som ikke opplevde slik diskriminering[1]. Å utsettes for vektstigmatisering kan med andre ord forutsi sannsynligheten for at folk går opp i vekt eller ikke.

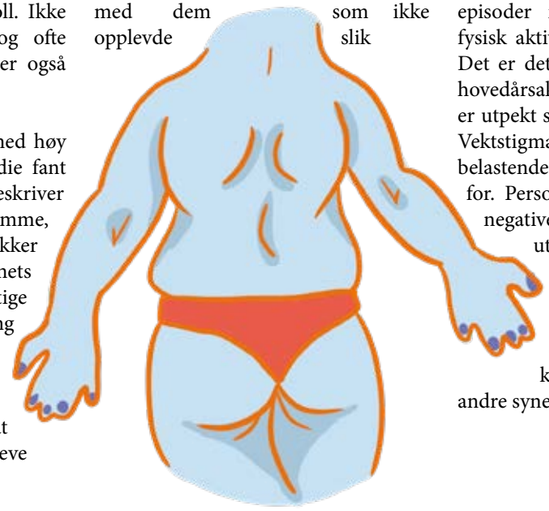

Dette er et robust funn i forskningslitteraturen, og det er replikert i en rekke andre studier. De som rapporterer opplevelser med vektstigmatisering, har også økt risiko for episoder med overspising, redusert fysisk aktivitet over tid og økt stress. Det er det sistnevnte forskere tror er hovedårsaken til problemene. Stresset er utpekt som den store syndebukken. Vektstigmatisering er nemlig svært belastende og stressende å utsettes for. Personer med høy vekt får ofte negative kommentarer og opplever utestengelse, diskriminering og latterliggjøring på grunn av vekten sin. Resultatet er at folk med høy vekt opplever å nærmest være konstant stresset for hva andre synes om dem.

Dette stresset trigger ytterligere vektøkning. Gjennom både dyre- og menneskestudier har forskere vist at kronisk stress skaper trøbbel i kroppens metabolske systemer, fettlagringssystemer og regulering av energi. Uavhengig av hvor mye en spiser, kan stress og høye nivåer av stresshormonet kortisol bidra direkte til økt dannelse av magefett[2]. I tillegg kan akutt og vedvarende stress gi økt appetitt for søt og fettrik mat, som i sin tur gir økt risiko for overspising.

En tredje måte stigmatisering kan bidra til vektøkning, er ved å svekke personers evne til å utøve selvkontroll. Forskere ved Universitetet i California har demonstrert hvordan det å utsettes for vektstigmatisering gjør at folk jobber hardere for å kompensere for negative stereotypier og holdninger som de møtes med[3]. Dette tærer på personens mentale ressurser og går til syvende og sistut over deres evne til å utøve selvkontroll i andre situasjoner. Å motsette seg fristelser, slik som søt og fettrik mat, blir dermed vanskeligere for folk som utsettes for vektstigmatisering fordi de har brukt opp den nødvendige energien for å klare dette.

På toppen av å oppleve diskriminering, utestengelse, latterliggjøring og negativ stereotypering blir personer med høy vekt ofte fortalt at vekten deres er selvforskyldt, og dermed blir typen behandling nevnt ovenfor, rettferdiggjort. Å plassere personlig skyld for at noen har høy vekt, er dessuten å overse kompleksiteten av tilstanden. Det er flere faktorer som bestemmer folks vekt enn hva den enkelte personen spiser og er motivert for å veie. Matinntak og forbrenning er to faktorer. En annen er genetikk. Forskning viser faktisk at mellom 40 og 60 prosent av forskjeller i vekt skyldes genetisk ulikhet[4]. Dette kan handle om ulikheter i appetitt, forbrenning eller kroppens evne til å gå opp og ned i vekt. Genetiske mutasjoner kan også spille en rolle. Hvilke økonomiske midler du har og tilgang på sunn mat er dessuten også viktig.

Samfunnet har gjort kropp og vekt til noe du enten har mislyktes eller lyktes med. Hvert år bidrar dette til at mange får et anstrengt forhold til kropp og til mat, med stress som påfølgende konsekvens. Derfor bør fokuset flyttes fra vekt og kropp og over på fordelene ved sunne vaner. De helsekampanjene som er mest effektive i å motivere folk til å leve sunnere, er faktisk dem som ikke nevner vekt og fedme i det hele tatt, men kun fokuserer på helsefordelene ved å spise sunt og trene[5].

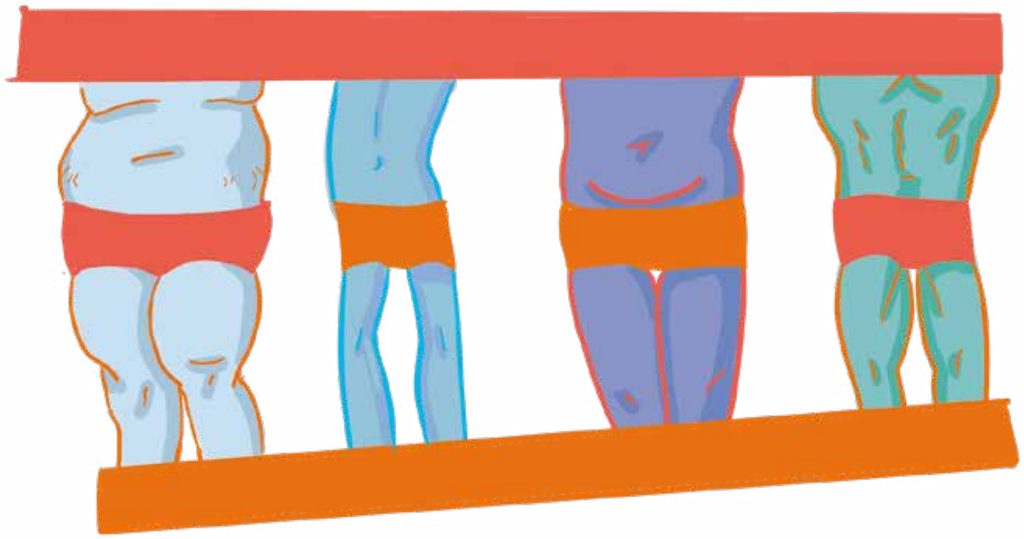

1. Sutin, Angelina R., and Antonio Terracciano. 2013. 'Perceived Weight Discrimination and Obesity'. Edited by Robert L. Newton. *PLoS ONE* 8 (7): e70048.

2. Bjorntorp, P. 2001. 'Do Stress Reactions Cause Abdominal Obesity and Comorbidities?' *Obesity Reviews* 2 (2): 73–86.

3. Major, Brenda, Jeffrey M. Hunger, Debra P. Bunyan, and Carol T. Miller. 2014. 'The Ironic Effects of Weight Stigma'. *Journal of Experimental Social Psychology* 51 (March): 74–80.

4. Loos, Ruth J. F., and Giles S. H. Yeo. 2022. 'The Genetics of Obesity: From Discovery to Biology'. *Nature Reviews Genetics* 23 (2): 120–33.

5. Puhl, R., J. L. Peterson, and J. Luedicke. 2013. 'Fighting Obesity or Obese Persons? Public Perceptions of Obesity-Related Health Messages'. *International Journal of Obesity* 37 (6): 774–82.

Matspalte:

Sommeren ruller inn på menyen

Etter en ferie fylt med julemat og kransekaker er det på tide med noe friskt på tunga.

TEKST OG FOTO: Åsne Omland

Sommerruller er den perfekte retten når du må kvitte deg med grønnsakene som har blitt liggende i kjøkkenskuffen litt for lenge. Dette er en fleksibel oppskrift hvor det meste kan byttes ut hvis man ønsker. Med storstipendet på kontoen er det muligheter for å spandere på seg både mango og avokado for en ekstraordinær kulinarisk opplevelse.

Ingredienser:

Sommerruller:

12 ark rispapir
1 porsjon risnudler
2 gulrøtter, i tynne staver
1 agurk, i tynne staver
1 mango, i tynne staver
1 avokado, i tynne staver
2 vårløker, i tynne strimler
1 neve babyspinat
1 bit rødkål, finstrimlet
Litt frisk koriander (kan sløyfes)

Peanøttsaus:

1 fedd hvitløk
5 ss grovt peanøttsmør
2 ss soyasaus
1,5 ss sukker
1,5 dl vann
1-2 ts sriracha
1–2 ts limejus
1 ts sesamolje

Fremgangsmåte:

Sommerruller:

1. Skjær opp grønnsakene og frukten som angitt.

2. Tilbered risnudlene etter anvisningen på pakken og skyll dem deretter i kaldt vann.

3. Fyll en dyp tallerken som er litt større enn rispapiret med vann. Ta et rispapir og dypp det i vannet i omtrent 30 sekunder eller så lang tid det tar før papiret bløtes. Legg det deretter på en tørr tallerken.

4. Fyll rispapiret med grønnsaker, frukt og risnudler. Dersom du har koriander, kan du også fordele dette i rullene. Pass på å ikke ha for mye fyll. Hold ingrediensene på plass med fingrene, brett inn sidene og rull så stramt du får til uten at rispapiret revner.

Peanøttsaus:

1. Stek finhakket hvitløk i olje på medium høy varme. Når hvitløken har fått en gyllenbrun farge, tilsetter du peanøttsmør og senker varmen litt.

2. La peanøttsmøret smelte i kjelen før du tilsetter soyasaus, sukker og vann. Rør slik at sausen ikke fester seg til bunnen av kjelen.

3. Når sausen har tyknet til konsistensen du ønsker, tar du varmen ned til lav og smaker til med sriracha og limejus. Slå deretter av varmen og bland inn sesamolje.

4. Server sausen med sommerrullene og nyt.

Kulturkalender

I årets første utgave av kulturkalenderen tar vi for oss et knippe utgivelser og premierer vi ser frem til i vår. Lar du deg inspirere?

LITTERATUR

***Jeg er fortsatt her inne i mørket,* Annie Ernaux (21.02.23)**
For deg som ønsker å henge med på det mest aktuelle i litteraturverden, er det ikke lang ventetid igjen. Nyligste vinner av Nobelprisen i litteratur, Annie Ernaux, sine verk blir stadig utgitt på norsk. Romanen fra 1997 med originaltittelen *Je ne suis pas sortie de ma nuit* kommer snart med tittelen *Jeg er fortsatt her inne i mørket*.

***Sorl*, Cornelius Steinkjer (13.03.23)**
Debuter er alltid spennende og viktige å følge med på, og noe å imponere med i neste samtale om hva man leser for tiden. Cornelius Steinkjer er snart ute med sin romandebut *Sorl*. Romanen skal være for deg som liker å lese skjønnlitterært om sykdom, kultureliten og å være i 20-årene.

***La oss si at jeg er*, Haile Bizen (12.05.23)**
Diktsjangeren er notorisk for å ikke bli lest av mange, kanskje du kan være én av de få. Haile Bizen Abraha, opprinnelig fra Eritrea, kommer med sin første norske diktsamling *La oss si at jeg er*. Om du vil få inngang til eller lese mer dikt om ulike menneskeliv og det flerkulturelle, er det bare å glede seg.

FILM

***Munch* (27.01.23)**
Henrik Martin Dahlsbakken kunne skilte med to nye filmer i løpet av fjoråret, og nå har han jaggu meg laget film igjen. Nå er det Edvart Munchs liv som skal få den filmatiske behandlingen, og traileren vitner om en kreativ tolkning av kunstnerens liv. Dahlsbakken kan ikke skilte med mange mesterverk på samvittigheten, men jeg har fortsatt troen, og håper *Munch* endelig løfter ham ut av begrepet «kvantitet over kvalitet».

***The Whale* (03.03.23)**
Brendan Fraser opplever en aldri så liten McConaissance for tiden, mye takket være rolletolkningen hans i nettopp *The Whale*. 90-tallskjekkasen har blitt noen år eldre, og i Darren Afronfskys nyeste film har han lagt på seg en god del også. Etter filmens premiere i Venezia ble Fraser en oddsfavoritt til Oscar for beste mannlige hovedrolle, og selv om Oscar-akadmiet har for vane å ta feil, håper jeg at de får rett med akkurat denne. Heia Brendan Fraser og heia *The Whale*.

***Aftersun* (17.02.23)**
Da *Aftersun* hadde premiere ved fjorårets Cannes-festival, var mottagelsen nærmest unison; her har vi med en fremtidig klassiker å gjøre. At filmen er en regidebut, gjør det hele enda mer imponerende. Regissør Charlotte Wells henter inspirasjon fra sin egen barndom i denne filmen omhandlende en far og datter på sydenferie på 90-tallet. Jeg gleder meg som en unge, for *Aftersun kommer* til å innfri mine allerede skyhøye forventninger.

TEATER

***KNUTSEN & LUDVIGSEN: På tide å stå opp!* (13.01.23)**
Jeg vokste opp med Knutsen og Ludvigsen. Det gjorde helt sikkert du også. Utover våren skal de to karakterene innta Trøndelag teater i en familiemusikal der grevlingen, den jævelen, har rømt fra sitt hjem i taket av tunnelen. Knutsen og Ludvigsen har alltid vært moro, og jeg har stor tro på at de har tatt moroen med seg inn på Trøndelag teaters ærverdige hovedscene. Sjekk ut!

ALBUM

Mac Demarco – *Five Easy Hot Dogs* (20.01.23)
14 instrumentallåter spilt inn mens Mac Demarco reiste fra hjemmet sitt i Los Angeles til en hytte i Utah for å kvitte seg med nikotinavhengigheten sin. Hver låts tittel er navnet på byen der låten ble spilt inn, og ifølge ham selv møtte han på flere karakterer og ble utsatt for spennende situasjoner. Dette høres ut som en oppskrift på indie-suksess.

Paramore – *This Is Why* (10.02.23)
Til stor glede for 2000-tallets ungdomsskoleemoer er Paramore tilbake med sitt første album siden 2017. Hayley Williams er enda frontdame, og etter at låten «Hard Times» gikk viralt, er det god grunn til å tro at dette albumet er noe som vil appellere til en hver.

Tøyen Holding – *Tøyen Holding 3* (04.03.23)
Fredfades og Mest Seff er tilbake med tredje installering i musikkatalogen, og ser man tilbake på deres forrige album med samme navn, kan man forvente seg gøyale ordspill og smarte sammenligninger fremført over nydelige samples. Elskere av dyr vin og god mat har en god mars i vente!

SPILL

***Hogwarts Legacy* (10.02.23)**
Mange ser fram til det beryktede rollespillet satt til Harry Potter universet. Utviklerne lover en stor, åpen verden med muligheten for å leve ut sine magikerdrømmer. En barndomsdrøm i oppfyllelse, forhåpentligvis. Det gjenstår å se om spillet fortryller fansen nok til å løsrive seg fra kontroversene rundt Rowling.

***The Legend of Zelda: Tears of the Kingdom* (12.05.23)**
Oppfølgeren til Switch-konsollens kanskje største hit kommer endelig til de tusen hjem i år. Lite har blitt avslørt om spillets historie og gameplay, men for et spill som satte en ny standard for åpen-verden rollespillsjangeren, er det heller ikke så mye mer man trenger å si.

Forbannelsen som rammer deg hver januar

Da var vi der igjen. Starten på slutten og slutten på starten. Januar og et nytt år med, du gjettet det, nyttårsforsetter. Hva blir ditt, hva blir mitt og hva med alle andre sitt?

CHRISTIAN TRUYEN RYSSDAL
Kulturjournalist i Under Dusken

ILLUSTRASJON: Lea Lauvland Longva

Men fra spøk til alvor, så er jeg ganske lei av å høre folk sette nyttårsforsetter de ikke klarer å fullføre. Jeg har dessverre ikke noen tydelig statistikk å underbygge denne påstanden med, men sett deg ned og tenk litt på dette: Når har noen noen gang gjennomført et nyttårsforsett? Jeg føler nesten at det er en forbannelse, og det viser seg at Wikipedia er enig med meg, for der står det følgende: «Nyttårsforsetter er kjent for ikke å vare så lenge man egentlig har hatt til intensjon.»

Men frykt ikke! Jeg har knekt koden, og det er å sette seg enkle nyttårsforsetter som du vet at du klarer å gjennomføre. For eksempel har jeg de siste to årene hatt følgende nyttårsforsetter: I 2021 var det å gi flere komplimenter. Ikke tro at jeg var kjip før det, jeg ga jo komplimenter, men bestemte meg kanskje heller for å gi dem mer bevisst. I 2022 hadde jeg som nyttårsforsett å gi flere high fives, som på en måte er en fin videreføring av det jeg hadde i 2021.

Jeg vurderer også å sette meg enda et nyttårsforsett, dog på en helt annen pol. Tanken bak dette andre nyttårsforsettet skal være at det føles utenfor rekkevidde, men at det finnes håp. Dette nyttårsforsettet skal sprenge taket. I motsetning til klassiske nyttårsforsett skal dette likne mer på en drøm. I år vurderer jeg å bli tildelt Nobels fredspris. Eller kanskje litteraturprisen. Det hadde vært fint.

Så hvorfor i alle dager har jeg skrevet denne artikkelen? Det burde jeg nesten finne ut av snart. Tanken er å inspirere dere, og at dere skal se kritikken av deres tidligere nyttårsforsetter som konstruktiv. De enkle nyttårsforsettene skal gi deg en mestringsfølelse. Essensielt åpner jeg altså døren til bedre selvfølelse og selvtillit. Du smilte og lo mer enn i fjor, bra innsats! Videre kan du jo tenke deg mestringsfølelsen dersom du klarer å oppnå det uoppnåelige. Det kan bare gå en vei herfra, folkens, og det er opp til dere å bestemme hvor den går. Lykke til og godt nyttår! Klem.

Selvfølgelig romantiserer vi dem som dør unge

Vi relaterer mer til Kurt Cobain enn vi gjør til fedrene våre, selv om de er født med to års mellomrom.

MARTIN TILREM
Kulturjournalist i Under Dusken

ILLUSTRASJON: Victoria Lillejord Stenshagen

I en forelesning om første verdenskrig og litteratur lurte foreleseren på hvorfor vi nostalgisk vender blikket tilbake til generasjonen unge menn som ble skutt i fillebiter på slagmarken. Det var da ikke døden og ødeleggelsen vi lengtet tilbake til. Likevel ligger det et romantisk slør over disse mennene, så vidt 20, som aldri ble noe eldre.

Samtidig debatterer vi de problematiske aspektene ved å romantisere det som etter hvert er blitt haugevis med døde kunstnere, artister og skuespillere som har takket for seg, ofte på egen akkord, før fylte 30, helst 27. Det er ingenting romantisk med å dø ung, understreker vi. Ingenting å opphøye når en ung artist sliter så jævlig at han velger å skyte seg selv eller ta overdose på pils og sovepiller.

Men det er ikke døden vi romantiserer. Det er potensialet, som i mennesker som dør tidlig forblir konstant. Jimi Hendrix hadde kanskje gjort sitt; vi kan ikke være sikre på at han ville produsert mer god musikk om han levde lenger. Vi har ingen garanti for at Sylvia Plath hadde hatt mer god litteratur å by på. Men potensialet ligger der. Å leve lenge betyr bare å få muligheten til å ikke leve opp til det.

Så klart skal vi ikke romantisere dårlig mental helse eller dødsfall i ung alder. Men like selvfølgelig er det at perspektivet på dem som dør unge forblir tilslørt av nostalgi. Det har ikke noe å si om de blir skutt i krig eller tar overdose på et hotellrom. Det ligger i samfunnets natur å idealisere unge døde mennesker, fordi det å være idealist som oftest er forbeholdt de unge. Og alle unge mennesker blir eldre. Foruten dem som dør forut.

Det er selve ungdommeligheten vi romantiserer når vi nostalgisk vender blikket tilbake på dem som aldri rakk å bli gamle. De klarer det kunststykket å være akkurat som oss, men likevel ha levd for lenge siden. En generasjon unge mennesker som aldri rekker å gjøre det hver eneste generasjon er dømt til: å skuffe generasjonen som kommer etter dem. Annie Ernaux skriver i *Årene* om hvor åpne for nye tanker og idéer de anså seg selv å være da de var unge. Jeg kan ikke bestemt påstå hva Ernaux mener om nåtidens store samtidsspørsmål, men hun er født i 1940, tilhører generasjonen til våre besteforeldre, og meningene til generasjonen som helhet kan med ungdommelige øyne anses som en skuffelse.

Soldaten på 18 som blødde i hjel i Verdun i 1916 rakk aldri å havne bakpå. Ei heller artisten på 27 som gjorde det samme i egen stue noen tiår senere. Derfor kan vi fortsatt relatere til dem. Vi kan innbille oss at de hadde vært enige med vårt syn på verden. Det fine er at de aldri rekker å bli surmagede kverulanter. Vi ser bedårende på ungdommen i den fremgangstenkende hippiebevegelsen på 60- og 70-tallet. Men det er vanskelig å ignorere at generasjonen fortsatt er i live og nå driver blogger som *Bestefars klimasannhet*.

Kurt Cobain forblir ikke et ikon fordi han døde i en alder av 27, men fordi han i den kollektive bevissthet for alltid er 27. Det hadde vært vanskeligere å relatere til ham om han fortsatt var i live, akkurat hadde fylt 53 og blitt tatt for å ha kløpet på brystene til en 18-åring. De som dør i ung alder rekker ikke å motbevise seg selv, og lite kan konkurrere med idéen om det som aldri ble.

Filosofisk undring, militærnekt og Kardemommeloven

Jostein Gaarder er en av Norges mest kjente forfattere. Selv mener han at dagens unge er for opptatte av å bli berømte.

TEKST: Kari Sogner Noonan | FOTO: Torstein Olav Eriksen

En typisk grå og regnfull trondheimsdag våren 2021 vandrer jeg inn på Clarion Brattøra for å treffe Jostein Gaarder. Jeg ser ham sitte i en sofa og går smånervøst bort til ham for å introdusere meg selv. Jeg står foran ham uten å ane hva jeg skal si, men så redder han meg og sier:

– Er det Kari?

Jeg svarer ja, formalitetene blir unnagjort og vi bestemmer oss for å finne et annet sted for intervjuet. Hotellet er nemlig fullstappet på grunn av en tannlegemesse. Vi småprater oss frem til en kafé i nærheten, der han bestiller kaffe til meg og fotografen og en Pepsi max til seg selv. Så er vi i gang.

Verdien av filosofi

Gaarder går rett på sak.

– Folk sier at det er vanvittig dumt å stille spørsmål som man ikke finner svar på, som for eksempel «hva var the big bang?» eller «finnes gud?». I gamle dager ble det sagt at «det er akkurat som å begynne å diskutere baksiden av månen», fordi baksiden av månen hadde mennesker aldri sett. Men i dag har vi detaljerte bilder av baksiden av månen og det har vært mennesker der. Og sånn er det med veldig mange andre spørsmål også. Det er mange store spørsmål vi har funnet svar på nettopp fordi vi har filosofert.

Gaarder mener også at vi snakker for lite om andre spørsmål som vi ikke har fasitsvar på.

– Spørsmål som «hva er kjærlighet?», «hva er vennskap?», «hva er et rettferdig samfunn?» og «hva er egentlig de viktigste verdiene i livet?». Vi kan nemlig ikke forvente å oppleve den store kjærligheten uten i hvert fall å ha stilt spørsmålet «hva er kjærlighet?».

Gaarder kommer med et relevant eksempel.

– Jeg tror ikke man har så mye på Tinder å gjøre hvis man ikke har stilt seg spørsmålet «hva er kjærlighet?» og «hva er det egentlig jeg ser etter?».

Berømt for hva?

Gaarder opplever at det har skjedd et stemningsskifte siden han var ung. Han forteller at han har besøkt mange skoleklasser gjennom årene, der han har spurt barna om hva de vil bli når de blir store, og at påfallende mange svarer at de vil bli berømte. Han mener dette er gal ende å begynne i. Han sier at man ikke bare kan være berømt, man må være berømt for noe. Hvis du for eksempel vil bli en berømt skihopper, så må du begynne å hoppe på ski.

– Det skremmer meg litt at folk i vårt samfunn nesten kan finne på hva som helst for å bli berømt.

– *Du er jo berømt. Er det deilig?*

– Jeg føler meg ekstremt takknemlig for at de tingene jeg har jobbet med, faktisk har nådd frem til lesere. Men det har aldri vært min drivkraft å gjøre noe for å bli berømt.

Gaarder mener at det viktigste han har oppnådd som forfatter, er at bøkene hans har betydd mye for livene til mange.

– Jeg er utrolig takknemlig for å bli møtt med sånne leserreaksjoner. Jeg er nesten litt bortskjemt fordi jeg har fått slike beskjeder. Egentlig – og det er forferdelig å si det – men faktisk fra

REKKEVIDDE: Gaarder er takknemlig for at bøkene hans har nådd ut til mange.

hele verden. Jeg hadde aldri funnet på å si det med mindre det faktisk var sant.

Gaarder forteller at det han er mest takknemlig for i livet, bortsett fra familiære ting som å få barn, er at bøkene hans har nådd ut til så mange personer.

– Det at *Sofies verden* ble oversatt til så mange språk, åpnet for at mine andre bøker også ble oversatt. Noe av det lykkeligste jeg har oppnådd i mitt liv, er at jeg har nådd ut med andre bøker enn *Sofies verden*.

Ansvar for eget liv og lykke

Gaarder forteller om hvordan han var i rettssak som ung mann fordi han ikke ville inn i militæret. På den tiden kunne man ikke nekte militæret uten å tjene 15 måneders sivilarbeid. Istedenfor jobbet Gaarder på barnehjem.

– Jeg måtte begrunne søknaden som sivilarbeider, og da mente myndighetene at jeg ikke hadde en legitim grunn fordi jeg ikke var totalpasifist. Jeg var såkalt situasjonsbetinget militærnekter. Dette var fordi jeg ikke tok avstand fra enhver form for væpnet motstand – da tenkte jeg på Sør-Afrikas apartheid-regime og så videre.

Gaarder utdyper at det ble rettssak for å avgjøre hvorvidt han var innenfor eller utenfor regelverket.

– Aktor i saken, han som representerte den norske stat, sa «men du, Gaarder, forestill deg at det kommer en bevæpnet mann med maskingevær inn i huset ditt og skal plyndre huset og vil skyte alle i familien din. Hvis du hadde hatt et våpen, hva ville du gjort da?» Så sa jeg, «da ville jeg ha plaffet ham ned». Da svelget han en gang eller to og sa, «ja, og det har du også lov til å si».

Gaarder mener det var for å teste hans troverdighet.

– Jeg tror det var et veldig avgjørende øyeblikk i den saken fordi det var da de fikk tillit til meg. Hadde jeg sagt at han bare skulle skyte alle i familien min, hadde jeg ikke vært veldig troverdig.

Gaarder reflekterer videre rundt moral og trekker frem Kardemommeloven, som går slik: «Du skal ikke plage andre, du skal være grei og snill, og for øvrig kan du gjøre hva du vil». Han ønsker å vri litt på det og bytte ut «kan du gjøre som du vil» med «skal du gjøre som du vil». Det er en slags moralsk plikt at du skal gjøre hva du vil, ikke bare at du kan gjøre det, så lenge du ikke plager andre.

– Jeg tror at vi ofte skader oss selv mer enn vi skader andre. Jeg føler at noe av det dummeste jeg har gjort, er ting som har gått ut over meg selv. Aksepter det som legitimt å være opptatt av din egen lykke. Vi er faktisk ansvarlig for vår egen lykke.

Gaarders største filosofiske undring

Gaarder forteller at de filosofiske spørsmålene som han er mest opptatt av, har forlatt filosofien og er i dag mer diskuterte blant astrofysikere, astronomer, biologer og lignende. De to spørsmålene som opptar Gaarder mest er «hva var the big bang?» og «er bevissthet en kosmisk tilfeldighet?». Er det tilfeldig at dette universet har en bevissthet, ikke bare om seg selv, men også om hele sin historie?

– Intuitivt vil jeg si nei, det tror jeg ikke. Jeg er jo medlem av Den norske kirke og er opptatt av Jesus og kristendommen og så videre, men jeg tror ikke på noe overnaturlig i denne forbindelse, samtidig som jeg ikke er reduksjonist. Så det er på dette spørsmålet at mitt kapittel for tro ligger.

– Jeg synes det er veldig rart å tenke på at vi er komplett til stede. UD

ÅTTE KJAPPE

Guilty pleasure?
– Vin.

Har du et råd til trondheimsstudentene?
– Gled deg. Lek. Dyrk vennskap.

Favorittbok?
– *Trolldomsfjellet* (1924) av Thomas Mann.

Beste kulturopplevelse?
– En ufattelig ballettforestilling i São Paulo.

Kjendis du kunne tenke deg å bo i kollektiv med?
– Jeg må nesten avskjære spørsmålet og si at jeg ikke kunne tenke meg å bo i kollektiv. Da må det nesten bli en variant av «hvem vil du stå fast i heisen med?» og da er svaret kanskje Michael Jackson.

Hvilken filosof liker du minst?
– Kanskje renessansefilosofen Machiavelli. Han ville ikke kritisert Putin som er nådeløs og kun utfolder makt, og jeg klarer ikke å like en filosofi som ukritisk hyller maktmennesker som han gjør litt i boken sin *Fyrsten*.

Hvilken filosof liker du best?
– Kanskje Spinoza, selv om han skriver et utrolig, helt vanvittig tåpelig gammeldags og vanskelig abstrakt språk. Hans idé er at alt er uttrykk for det samme, det han kaller substansen. Han ser noe åndelig i det materielle og noe materielt i det åndelige. Han ser Gud. Hans uttrykk er jo «Deus sive Natura», altså Gud eller naturen. Altså han bruker ordene natur og Gud helt synonymt, og det var veldig originalt på hans tid.

Hvilken av dine egne bøker liker du best?
– Kanskje er det *Kabalmysteriet*. Jeg sa til meg selv, da jeg hadde skrevet den boken året før *Sofies verden* kom ut, at en bedre bok skriver jeg aldri. Og det tror jeg kanskje jeg nesten står for.

EN UNDRENDE MANN: Gaarder tenker ofte på universets gåter.

Hurtigmat på skinner

Ein smakebit av menyen til SJ nord.

TEKST OG FOTO: Guro Underdal Hermansen

Restaurantvogna SJ nord
(Dovrebanen)
Dovreburgar: 169 kr
Pizza – 4 norske ostar: 119 kr

Ein medpassasjer manøvrerer seg gjennom toget med ei varm grillpølse i handa. Lukta blir hengande i lufta etter at han har forsvunne inn i neste vogn. Svolten vaknar, men tørr brødskive og sveitt ost fristar lite. Med over fire timar att på toget er det ikkje vanskeleg å overtyde seg sjølv om at eit varmt måltid er ei nødvendigheit for å halde ut.

Du går målretta mot midten av toget og vinkar glasdørene til den vesle restaurantvogna opne. Det er ikkje mange sitteplassar å velje mellom, men du finn ein ledig vindusplass i ein skinnstol. Landskapet susar forbi i snaue 70 kilometer i timen. Maten blir servert etter rundt ti minutt – rykande halvfersk – til noko mellom kiosk- og høgfjellspris. Ingen studentrabatt. Ulikt anna hurtigmat ser måltidet like apetittvekkande ut i verkelegheita som på menybileta.

Dovreburgaren står vakkert oppstilt på papptallerkenen, med eit lite dryss Sørlandschips på sida. Elgburgaren har berre eit snev av viltsmak og minner mest om karbonadane på vegkroa. Brødet er saftig og lett og har ei porøs skorpe som smuldrar i store flak. Soppmarmeladen, som ifølge menyen skulle ha vore der, verkar heilt fråverande. Eit tynt lag med heimelaga hamburgardressing får innhaldet til å henge saman, men her har dei ikkje vore sjenerøse på verken smak eller mengde.

Skiver av sylteagurk ligg på lur mellom laga. Coleslaw kjem som eit friskt og litt pussig innslag og samansetninga av ingrediensane overskyggar det vesle hintet av elg framfor å framheve det. Kva var i vegen med vanleg salat og tyttebærrømme? Elgburgaren har loge på cv-en, men smakar likevel godt – hovudsakeleg på grunn av tre skiver perfekt sprø bacon.

Togmenyen inneheld også to typar pizza. Den med fire norske ostar kjem i tallerkenstorleik og med eit lass ruccola. Du får også tilbod om rømmedressing. Botnen er god på smak og har krønsj i kantane, men er ein smule klissete i midten. Flekkar med tomatsaus gir ein overdriven smak av tomatpuré og dei har vore litt vel ivrige med oreganobøssa. Under laget med grøn ruccola kan du telje deg fram til fire ostar i ulike fargar, truleg gulost, blåmuggost, fetaost og cheddar. Pizzaen luktar og smakar smått av søt blåmugg, men dei andre tre ostane er meir beskjedne. Vegetarpizzaen er som ein oppgradert, krympa versjon av grandiosa og fungerer greitt som reinsleg fingermat.

Eit besøk i restaurantvogna kan vere verdt det for den varme maten. Porsjonane er små, men store nok til å kvele drønnet av svolt på veg over Dovrefjell. Likevel blir det nok nistepakka neste gong.

VI HAR NETTSIDE!
Sjekk den ut på underdusken.no

Memphis sin gjenoppdagede hiphop-historie

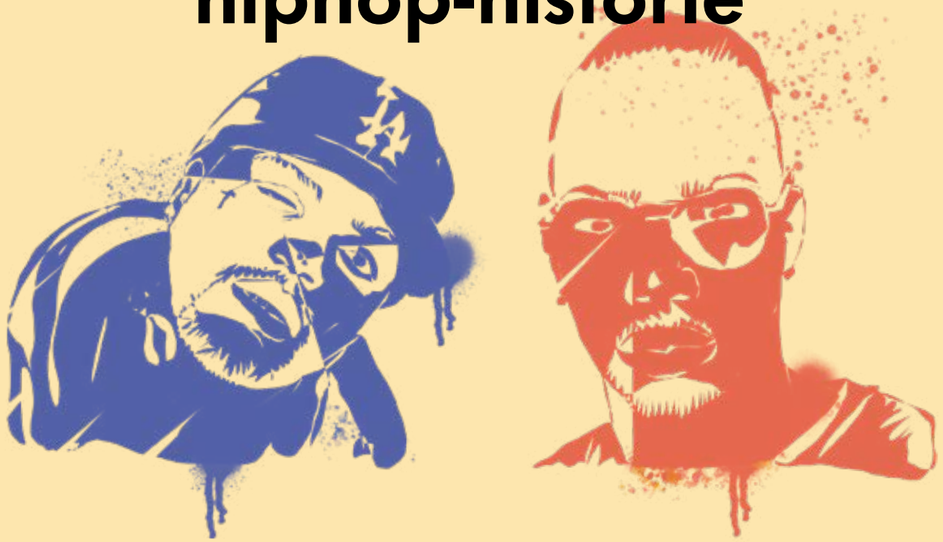

Sørstatsbyens hiphop-historie har fått en renessanse takket være noen ildsjeler og internettet.

TEKST: Aksel Henrik Lessum | ILLUSTRASJON: Victoria Lillejord Stenshagen

På 90- og 00-tallet var Memphis, selv med noen kjente artister som Three 6 Mafia, en relativt ubemerkelig by i det store hiphop-bildet. Men under overflaten fantes det et massivt og mangfoldig undergrunnsmiljø som skapte unik og innflytelsesrik hiphop, hiphop som de siste årene har blitt gravd opp og delt med verden gjennom digitale plattformer.

«Memphis horrorcore»

Memphis-rapp er en løst definert stil med noen typiske kjennetegn: et lo-fi og skittent lydbilde, ofte repetitive rytmer og refreng og en dyster tematikk. Disse trekkene er på mange måter en refleksjon av miljøet musikken kommer fra. Memphis har hatt et vedvarende fattigdomsproblem, og på 90-tallet var byens mordrate én av landets høyeste. Tekstene er ofte svært voldelige og eksplisitte til et overdrevet og teatralsk nivå.

Uttrykket utviklet seg til en subsjanger kjent som «Memphis horrorcore». Her handlet det bare om å lage den skitneste, mest sataniske og morderiske hiphopen man kunne. Rytmene samplet ofte klassisk musikk eller lydsporene til skrekkfilmer, som John Carpenters film *Halloween*. Rappingen var rask og bidro, med den repetitive stilen og «triplet»-flyten, til utviklingen av sørstatene sitt hiphoputtrykk.

Tilbake fra de døde

Siden det var lite interesse blant plateselskapene for Memphis-hiphop, ble mye av musikken laget med et minimalt budsjett. Hvis man lytter til kjente Memphis-rappere som Tommy Wright III eller eldre Three 6 Mafia-album, hører man hvor begrensede ressursene var: billige mikrofoner, knapt noe lydmiksing og hjemmesnekrede melodier. Det var heller ikke mange artister som fikk publisert musikken sin, og mesteparten av Memphis-hiphopen fra 90- og 00-tallet fantes derfor bare på lokalt solgte mikseteiper.

I nyere tid har imidlertid fler og fler av disse mikseteipene dukket opp på nett. Noe kan skyldes at artistene selv har utgitt sin musikk på Youtube gjennom årene, men det har også oppstått en hel skare av mennesker som vier tiden sin til å oppdage disse glemte mikseteipene, remastere dem, for så å utgi dem på nett. Dette har gitt nytt liv til og vekket stor interesse for Memphis sin hiphophistorie samt gjort tidligere undergrunnslegender som Tommy Wright III, DJ Spanish Fly og den ikoniske Princess Loko til kjente navn.

Artister som Yung Lean, Denzel Curry og Semetary har de siste årene trukket åpenbar inspirasjon fra Memphis-hiphop og horrorcore. Selv om Memphis sin generelle innflytelse på moderne hiphop er vanskeligere å måle, er det tydelig at den har blitt massiv.

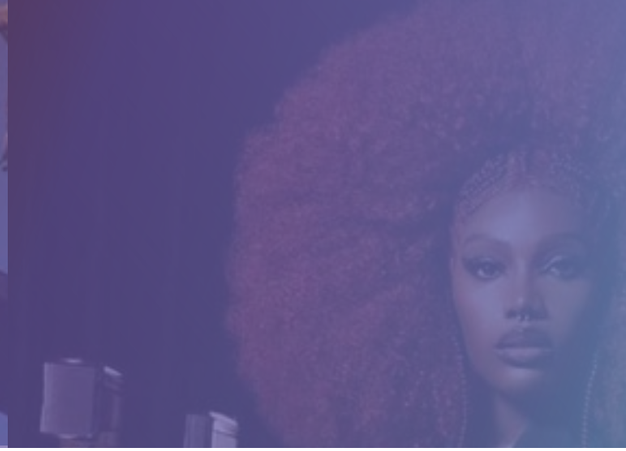

HOLD ØYNENE ÅPNE FOR DISSE ARTISTENE I 2023

Hvilke artister kommer til å slå gjennom det kommende året? Dette er Under Duskens spådommer for musikkåret 2023.

TEKST: Musikkredaksjonen

Mandalai Lamas

Med tre gode album og flere spilte konserter har det haldensbaserte bandet Mandalai Lamas etablert seg som et av de hardeste, mest eksentriske, friskeste og feteste rockebandene for de omkring 2000 månedlige Spotify-lytterne sine. De leverer alt fra rask punk til disig psykedelisk og dansbar klassisk rock. Deres 2022-album *3* tar lytteren med på en reise gjennom et landskap av munnspill, støypedaler, falsk gjenklang og variert stemmebruk. Dette er et band som absolutt appellerer til den harde kjernen på fremste rad, samtidig som et større publikum kunne kost seg litt lenger bak. Det er på tide at Mandalai Lamas ekspanderer spillejobbene sine utenfor oslogryta, hvilket uten tvil ville gledet både det norske og et utenlandsk publikum!

– Even Kaushik

AJRadico

Den fortsatt relativt ukjente New York-rapperen AJRadico har sluppet musikk kontinuerlig siden 2019. Dette kulminerte i den fullstendig egenproduserte og forfriskende EP-en *Transit*. I dette prosjektet etablerte han en original og ungdommelig stil, med tydelig inspirasjon fra artister som Lil Uzi Vert og Playboy Carti. Det er også et svært tydelig New York-preg på musikken hans. På låten «Armor» høres melodien ut som et forbigående metrotog, mens låten «Brownstone» er en referanse til de ikoniske rekkehusene i New York. I 2022 slapp han den deilige låten «WASTE NO TIME», hvor han virker enda tryggere i sin egen lyd og stil. I det kommende året har han all mulighet til å befeste sin posisjon i undergrunnshiphopen.

– Aksel Henrik Lessum

Doechii

For mange er Doechii et kjent navn på grunn av et kortvarig viralt lydspor på Tiktok fra 2021, men man må ikke tro at hennes karriere startet og endte der. Doechii har gjennom de siste to årene imponert grådig med lyrikk, kreativitet og ikke minst en imponerende allsidighet. I 2022 har hun vært gjesteartist på noen av årets beste hiphop-album, blitt signert av plateselskapet Top Dawg Entertainment, vært en XXL Freshman og effektivt etablert seg som en sentral artist i hiphop-landskapet uten å ha utgitt et fullstendig album. I 2023 skal vi endelig få hennes debutalbum, og det er all grunn til å tro at dette blir et høydepunkt.

– Aksel Henrik Lessum

FOTO: Insomniac.

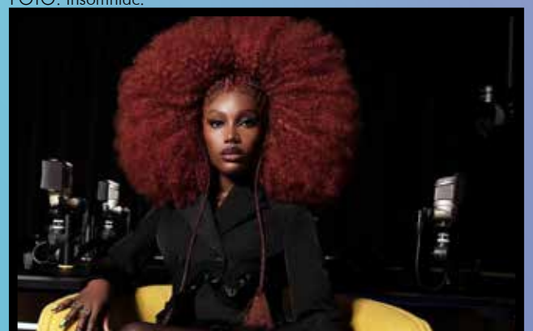

FOTO: Stundom Records.

MC Magnus

MC Magnus har gitt ut musikk siden 2013, men det var ikke før i 2022 at bergensrapperen begynte å bli et gjenkjennbart navn utenfor de 222 postnumrene i Bergen kommune. Med *Fri som fuglen* spilte han flere konserter til stor begeistring for norske hiphop-tilhengere interesserte i jazzrapp inspirert av A Tribe Called Quest og De La Soul. MC Magnus har et særdeles godt øye for produsenter å samarbeide med, hvilket gjør ham til én av de mest spennende norske rapperne akkurat nå. Selv om det er ni år siden låta «Egen medisin», er kvaliteten på det han slapp da, nesten på lik linje med det han slipper nå. Dette er på ingen måte en diss. MC Magnus har bevist gjennom flere år at kvaliteten er som spansk skinke: Den trengte bare langtidsmodning. Nå gjenstår det kun å dele ut og la folket spise.

– Even Kaushik

Nuha Ruby Ra

Siden EP-en *How to move* i 2021 har Nuha Ruby Ra trollbundet flere med sin eklektiske stil, og hun kan best beskrives som en pønker i heksedrakt. Gjennom et særegent lydunivers og energipakkede live-opptredener byr Nuha Ruby Ra på en frankensteinhybrid av syntpop og støyrock. Tekstmessig er Nuha Ruby Ra kompromissløs og legger ut om angst, seksualitet og ikke minst dansing – alltid med en god dose selvironi. Det er lett å ty til begrepet halloweenmusikk om Nuha Ruby Ra, for atmosfæren hun manøvrerer seg i, er ikke mindre enn fryktinngytende. Med angstfulle melodilinjer, skingrende vokal og tung bass blir man kastet ut i en rave en viss tysk ballettskole verdig. I mars kommer EP-en *Machine like me,* og det er bare å glede seg til enda en dose svart magi fra Londons undergrunn.

– Simen Skard Almaas

Beharie

Christian Beharie fra Sandnes har allerede vunnet en Spellemann i klassen R&B/Soul, i tillegg til å ha høstet enormt gode kritikker for sine EP-utgivelser. Hans organiske og litt sårbare lydbilde er særegent og spennende, samtidig som melodiene og låtoppbyggingene er enkle nok til at dette er musikk de aller fleste kan like. Spesielt hans ferskeste 2022-EP *Beharie, the Third* er et knippe stemningsfulle R&B-låter som virkelig viser artisten fra sin beste side. Med fortsettelsen av en robust turné både innenlands og utenlands på nyåret, i tillegg til en planlagt Øya-opptreden, vil 2023 by på mange muligheter til å få med seg norges nye R&B-stjerneskudd live. Jeg krysser også fingrene for nye utgivelser, og kanskje et debutalbum.

– Magnus Rygge

FOTO: Helge Brekke.

Witch Club Satan

Jeg vet ikke hvilken mørk, magisk heksegryte de tre jentene Johanna Holt Kleive, Nikoline Spjelkavik og Victoria Fredrikke Schou Røising har falt ned i, men noe overnaturlig er det i deres fascinerende og skumle 80-talls inspirerte svartmetall. Med blod, skriking og nakenhet som bunner i et feministisk budskap, svever Witch Club Satan på sopelime mellom å være metallband og scenekunst. Allerede før de uerfarne musikerne selv visste om de kunne spille, dannet det seg en mystisk forventning rundt bandet som aldri stilnet. 2022 splittet bransjen mellom enten sykt dårlige eller svært gode anmeldelser. Uansett er det lite som roper suksess på samme måte som årets opptredener på Roskilde og Tons of Rock. Jeg er både gira og redd for at Witch Club Satan kommer til å hjemsøke både nattesøvn og musikkåret 2023.

– Malin Isabel Disco Guleng

Opus Kink

Opus Kink er en sekstett som for fullt gjorde sitt inntog med debut-EP-en *Til The Stream Runs Dry* i fjor. Rockebandet fra Brighton viste med dette en sjelden selvsikkerhet i et sammensurium av ulike impulser. Fra spaghettiwestern til funk er det kort vei mellom naiv moro og dønn alvorlig kunstrock (stramme blåserekker, forvrengt gitar og surrealistiske tekster er stikkord her). Sekstetten har ikke bare vist seg produktive i studio; mellom slagene har de solgt ut større konserter, fulgt bandet FEET på turne, og frontmann Angus Rogers er aktuell med diktsamlingen *Dog Replica*. Mye å se frem til her, altså. Da er det bare å krysse fingre og tær og håpe på at Opus Kink snart vil legge en tur nordover.

– Simen Skard Almaas

Flame Princess

Flame Princess er soloprosjektet og alteregoet til hun kule på bass, Jenny Jorde Lunde. Med drømmende lydbilde, organiske grooves og svevende vokal fester musikken seg til hjernen som en lite hjertestoppende forelskelse. Debutsingelen «When U Look» er en uanstrengt sterk, poppete R&B-perle, hvor også Sofie Tollefsbøl får sette sitt preg på låten med fløyte og annen snacks. Det eksperimentelle uttrykket minner om artister som Solange og Little Dragon, og gjør det svært lett å glede seg til vårens EP. Min spåkule viser i hvert fall Flame Princess seilende av gårde i en glitrende såpeboble mot både festivalsommer og stjernehimmel.

– Malin Isabel Disco Guleng

Nea & the Regulars

Nea & the Regulars kommer fra Trondheim og spiller en blanding av funk, neo-soul, jazz og disco. Alle de forskjellige og fengende elementene fra hver sjanger kommer sammen i euforiske melodier og dansbare rytmer. Til tross for å ha kun en håndfull singler tilgjengelig for strømming, har bandet allerede hatt gleden av å dele line-up med større norske artister som Evig Ferie, Michelle Ullestad, og brenn. på brennapalooza i november 2022. Allerede her var det tydelig at Nea & the Regulars har evnen til å trollbinde et større publikum, og med deres kommende debutplate er dette noe som garantert vil gå bandet i favør.

– Even Kaushik

FOTO: Fotogjengen.

UNDER DUSKENS BESTE BILDER 2022

FOTO: Torstein Olav Eriksen, Sigrid Andreassen, Oskar Hadders, Rebecca Skomsøy, Øyvind Imenes Sivertsen, Frida Hval Skiaker

STRIPE

TEKST OG ILLUSTRASJON: Victoria Lillejord Stenshagen

KVISS

KVISSMESTER: Kristoffer Hedman
Spørsmål og kommentarer kan sendes til kviss@studentmediene.no

1. Hvilket dyr ble for første gang brukt i en vellykket hjertetransplantasjon i USA 10. januar 2022?
2. Hvilket land var Abdalla Hamdok statsminister for før han gikk av etter protester?
3. Hvilket land var i 2022 det første landet som har vertet både sommer og vinter OL?
4. Hvilket stimulerende middel har C8H10N4O2 som kjemisk symbol?
5. Whisky-krigen ble avsluttet i 2022 etter 44 år. Hvilke to land var i krig?
6. Hvilken ubemannede rakett sendte Nasa opp 16. november 2022?
7. Hva er navnet på Bridget Jones sitt barn i den tredje filmen?
8. Hva står IPA for i forbindelse med øl?
9. Den åttende og siste lederen av Sovjetunionen døde i august 2022. Hva het han?
10. Hvor stammer nyttårsforsett fra?
11. Tony Stark har en kunstig intelligens ved navn Jarvis. Hva står akronymet Jarvis for?
12. Hvem vant prisen beste skuespillerinne ved Oscar-utdelingen for 2021?
13. Hvilket bynavn kan oversettes til «de sterkes oppholdssted»?
14. I hvilket år ble sjokoladepålegget Nugatti lansert?
15. Hvilken drikkevareprodusent hadde verdens sjette største marineflåte i 1989?
16. Hvor mange Iphone-modeller har blitt utgitt?
17. Hva står på bilskiltet til Donald Duck?
18. Hvor mange mennesker er det på jorden?
19. Hvor mange kilokalorier inneholder en skive Norvegia-ost på 20 gram?
20. Hvilke tre andre landsnavn inneholder ett til land i navnet på samme måte som at Somalia inneholder Mali?

1) Gris 2) Sudan 3) Kina 4) Koffein 5) Canada og Danmark 6) Artemis 1 7) William 8) India pale ale 9) Mikhail Gorbachev 10) Babylon for 4000 år siden 11) Just A Really Very Intelligent System 12) Jessica Chastain 13) Trondheim fra det norrøne «Þróndheimr», bestående av «þrœndr», som trolig betyr «de sterke, frukbare» og «heimr», som betyr «oppholdssted» 14) 1969 av Stabburet 15) Pepsico 16) 34 17) 313 18) Atte milliarder 19) 45 kilokalorier 20) Romania (Oman), Nigeria (Niger), Burkina Faso (Kina)

Hvilket nyttårsforsett er du?

ILLUSTRASJON: Viktorija Belogrudovaite

0–5 poeng:

GJERRIGKNARKEN: Har jula gått litt over styr? Litt for kortsiktig på pengebruken til julegaver? Gjerrigknarken er den som lager kokekaffe hjemme, tar med handlenett i butikken og snylter på noen andres Netflix-konto. Vi skal spare penger i år!

6–11 poeng:

DEN HVITE RIDDER: Ble det et julebord for mye? Ble du noen gang ferdig med fadderuken? Den hvite ridder gjør en ed på at hen ikke skal drikke alkohol på lenge, eller i hvert fall ikke før første lønningspils.

12–17 poeng:

BOKORMEN 2022: bød mange gode filmer og tv-serier. Din mor hadde rett: Øynene dine blir firkantet! Bokormen graver seg ned i godstolen for å lese god litteratur, hvertfall sladderbladet på do.

18–20 poeng:

DET AKADEMISKE VÅPEN: 2023 blir ditt år! Det faller A-er rundt deg når du skriver eksamen. Pensum er ferdig lest til første forelesning og alle dine medstudenter lurer på om du er en gud eller bare veldig asosial.

spitposten

Søk i Noregs friaste sosiale medium

420 247

Heim

Spitdvergen

Registrerer...

...at Fitteblekka har vært høyt og lavt med Samfundetleder
...at var på tide
...at Fitteblekka er dronningen av sent nytt
...at at les alt om nyttår i fitteblekka seks
...at pandemien er over
...at får du mye fitte, Jostein?
...at det er litt deilig
...at noen har som nyttårsforsett å havne i Norges eneste frie presse
...at men er ikke egen spalte å ta litt hardt i?
...at da må du drive med noe mer spennende, gitt
...at eller i hvert fall noe mindre usexy
...at ikke at studentpolitikk ikke er sexy, altså
...at det ville INGEN noen sinne påstå
...at kalkuner i team
...at eksperter i kalkuner
...at gobble gobble
...at UD rapporterer nyttårsforsetter
...at nyttårsforsetter er ut
...at UD fortsetter å rapportere nyttårsforsetter
...at fortsetter nyttår?
...at Elon Musk ain' t got nothing on Spitposten
...at vipps til 815 493 00 for verified konto
...at hvis du har penger til overs etter å ha kjøpt deg evig stol i Storsalen
...at nye fitteblekkaredaktør liker heller ikke Giske
...at sikkert bare fordi hun er kvinne
...at Borten Moe burde kanskje sette seg på skolebenken igjen
...at fordi man kommer vel i puberteten litt før studentalder, eller????????

Erik & Kriss

Nytt år, nye pirumittar, men framleis er dei like jævl

Una Ondsrud

Endelig min tur til å lede Samfundet!!!!! Nå har det blitt altfor mye fest, så nå er jeg klar for å feste mer og kanskje politikke litt. Vi er tross alt studentenes stemme. LOL?!!?!

Morten E. Althe
Hva mener du, studentenes stemme?????? Du repper bare 16 000, jeg repper 40 000!
Lik dette Svar

Adresseavisen

Styrerepresentant Emilie har ikke fått med seg at Trondheims kjærestegaranti ble avviklet for flere år siden. Vi har den juicy gossipen fra studentdemokratiets øde korridorer.

ADRESSA.NO
– Nå har jeg prøvd meg i både NTNUI og studentdemokratiet, men ingen vil være kjæresten min.

Roar Høiby Brakstad
Om man faktisk kjenner **Emilie** så er det ikke så utrolig rart lmao
Lik dette Svar 1 veker Endra 112

Emilie F. Storvik
Men jeg fortviler ikke; i 2023 skal jeg bli that girl, bli den beste versjonen av meg selv og manifestere en kjæreste!
Lik dette Svar 1 veker Endra

Spitposten

UNDERDUSKEN.NO/SPITPOSTEN
Vis at du er én av de kule gutta på SoMe

Fitteblekka

Trondheimsstudentene i harnisk etter at Spitposten avviklet populær anmelderspalte

UNDERDUSKEN.NO
– Uten Magnus sine anmeldelser vet jeg ingenting om noenting lenger, sier oppgitt studine.

Magnus-Magnus
Jeg kommer tilbake nå som jeg ikke er musred lenger, slapp a'
Lik dette Svar 1 veker Endra

Nidar0s

Det viser seg at Nidaros Arbeiderparti hadde infiltrert redaksjonen vår. Vi må nå gjennomføre en ny avstemning blant de riktige kandidatene til Årets trondhjemmer. De leserne har nominert er:

- Jonas Strøm Scheie for å faktisk ha fått vedtatt en resolusjon
- Øyvind Eikrem for ytringsfrihet
- Dag Herrem for hundedetektivbedrift
- Ola Borten Moe for nytt makeoverprosjekt
- Roar Høiby Brakstad for forbilledlig kollegaskap

Dine sider og profilar

Fitteblekka
Spitposten
Magnus-Magnus

Livshendingar

Du fyller 25 år!!!!!

Kontaktar

Kari J. S. Bøckman
Jonas Strøm Scheie
Morten E. Althe
Una Ondsrud
Roar Høiby Brakstad
Ingeborg Hågensen
Sasha Big T. Itties
Emilie F. Storvik
Mona Lux Lipz

TRONDHEIM CALLING 2023
9.-11.FEB

ASH OLSEN · BEHARIE
MICHELLE ULLESTAD
TIGERSTATE · TØFL

EMBLA AND THE KARIDOTTERS
EMIL KÁRLSEN · HAN GAIDEN
HANNAH STORM · HEAVE BLOOD & DIE
LISA SKOGLUND · MURDER MAIDS
PLXNTKID · RAMBOW · REBMOE
SLOMOSA

¡BANGBANG WATERGUN! · ANAKIN JUSTIN
DANIA O. TAUSEN · DRONGO · EA OTHILDE
FEBERDRØM · JASMIN · JOE AND THE SHITBOY
FOCHS KOSHKA · GRIM PIL · HAMMOK
HERKEDAL · HYPERMASS · IRA NOR
ISABELLE EBERDEAN · JEJUNE · JONAS BREKKE
JUELL · LEOLEO · LIAR · LOUIEN · MY FRIEND JOE
MÖRMAID · NAGIRČALMMIID · NELLY MOAR
NICNUGGETS · ODA TRØEN · OLE KIRKENG
ONSLOOW · OZ · PITCH AVERY · PROBLEMAN
RICK GROVE · SARA FJELDVÆR · SIMEN STEINKLEV
SLÅPPY. · SUNNA BJÖRK · SWANK MAMI
THIS DAZE · VELCRO DOG · VEPS · VILDE BYE
WHAMMYBOY

3 DAGER · 9 SCENER · 90 KONSERTER

TRONDHEIMCALLING.NO

SpareBank 1 SMN · ticketmaster · GramArtist Organisasjonen. · TONO · SPARWK · GRAMO · MUSIKKONTORET TEMPO